

Pogajanja o novi plačni politiki

Novi dogovor naj bi veljal le za leto 2001

Predstavniki socialnih partnerjev so ta teden dvakrat sedli za pogajalsko mizo. Ker je bil prvotni predlog novega dogovora o plačni politiki za sindikate nesprejemljiv, so vladni resorji pripravili novega, ki naj bi veljal le za prihodnje leto (prvi predlagani dogovor bi veljal tri leta).

Kot nam je povedal Brane Mišič (pogajanja so bila za skrbno zaprtimi vrati), je razpravo na pogajanjih v sredo začel Dušan Semolič z zelo odločno zahtevo, da novi dogovor ne sme spreminjati dogovora, ki velja do konca junija 2001. Poudaril je, da se že pridobljeni pravici, torej januarski usklajitvi plač z rastjo cen življenjskih potrebščin, nihče ne more odpovedati ali pristati na njihovo znižanje. Po neuradnih izračunih bodo zaradi rasti cen v letošnjem letu januarja izhodiščne plače eskalirale (se bodo povečale) za več kot pet odstotkov. Da je treba veljavni dogovor uresničiti, so se strinjali tudi predstavniki delodajalcev. Razprava o tej točki se je zaključila z notnim mnenjem, da se bodo plače januarja povečale skladno z veljavnim dogovorom (kakšno bo usklajevanje plač v gospodarstvu, še ni jasno).

Razprava o usklajevanju plač z rastjo cen življenjskih potrebščin v prihodnjem letu še

ni zaključena. Marsikaj bo treba še preračunati. Ciljna inflacija naj bi bila 6,3-odstotna. V igri je več predlogov, kdaj in za koliko naj bi se plače povečale. Ker je dejanska inflacija lahko precej večja od načrtovane, bo v dogovor vgrajena varovalka, ki bo preprečevala preveliko zaostajanje plač za rastjo cen.

Pogajalci so soglašali s predlogom, da se regres za letni dopust s sedanjih 107.712 tolarjev poveča na 114.498 tolarjev.

Na predlog predstavnika ZSSS so udeleženci pogajanj predlagali vladi, naj se o vseh dogovorih posebej uskladi še s predstavniki sindikatov s področja negospodarstva, ki na pogajanjih niso bili ustrezno zastopani.

Pogajalci so se strinjali s predlogom, da se pristojni organi socialnih partnerjev izrečejo o ciljih novega socialnega sporazuma in načinu njegovega sprejetja.

O vseh teh predlogih in celotnem novem dogovoru se bodo morali izreči še organi udeležencev v delu ekonomsko-socialnega sveta. Predsedstvo ZSSS bo o tem razpravljalo in odločalo 22. decembra.

Omenimo še, da je vlada v državni zbor že poslala predlog spremembe usklajevanja pokojnin s plačami. Če bo predlog potrjen, se bodo pokojnine usklajevale le za rast plač, božičnice in 13. plače ne bodo več vplivale na rast pokojnin.

F. K.

"Po novem letu bom res šel vsako jutro tečl."

Novoletna zaobljuba št. 9

LAŽJE SI JE OBLJUBITI, KOT OBLJUBO IZPOLNITI.

Zavarovalnica Triglav pa vam obljubo izpolni takoj: če boste do konca leta vplačali dodatno pokojninsko zavarovanje, boste lahko znesek vplačane premije že za letos odšteli od osnove za dohodnino.

Pokojninski steber

Zavarovalnice Triglav

 triglav

Gosja modrost

Ko boste jeseni znova opazili divje gosi, ki razporejene v obliki črke V letijo proti jugu, se spomnite ugotovitve znanstvenikov, zakaj letijo v takšnem redu. Kadar gos zamahne s krili, ustvarja vzgon, ki ga lahko izrabi njena naslednica. Z razporedom v obliki črke V lahko gosja jata preleti najmanj enainsemdeset odstotkov večjo razdaljo, kot bi jo lahko preletela posamezna žival, če bi letela sama.

Ljudje, ki imajo podoben cilj in občutek za skupnost, pridejo prej tja, kamor so namenjeni, ker si pomagajo z zagonom skupnosti.

Kadar gos pade iz formacije, začuti večji upor in se hitro vrne v jato, kjer je deležna blagodejne vzgonske sile, ki jo pušča za seboj njena predhodnica.

Če imamo vsaj toliko pameti kot gos, se bomo pridružili skupini, ki gre v isto smer kot mi.

Ko se vodilna gos utruji, se umakne na konec formacije in prepusti vodilno vlogo naslednji.

Med poletom na jug je pametno, da se gosi ali ljudje menjujejo pri zahtevnejših opravilih.

Gosi, ki letijo zadaj, z gaganjem spodbujajo tiste spredaj, da ne zmanjšajo hitrosti.

Kakšno sporočilo pa dobimo mi, če kdo za nami pritisne na hupo?

In še nekaj je zelo pomembno. Kadar kakšna gos zbolí ali pa jo ranijo lovci in pade iz formacije, se od jate ločita še dve, da ji bosta pomagali in jo varovali. Z njo ostaneta tako dolgo, dokler si ne opomore ali pa pogine. Šele potem se v troje ali samo v dvoje odpravijo naprej ali pa se pridružijo kakšni drugi jati.

Če imamo vsaj toliko pameti kot gosi, se bomo držali skupaj! V branje priporočam:

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS

Ob dnevu človekovih pravic

Redna tiskovna konferenca vodstva ZSSS je bila prejšnji petek posvečena dnevu človekovih pravic. Dušan Semolič in Gregor Miklič sta na njej spregovorila o kršenju in ogrožanju pravic delavcev. Pravice zaposlenih so namreč pomemben del splošnih človekovih pravic.

Gregor Miklič, izvršni sekretar v ZSSS, je med delavske pravice uvrstil pravico do svobode sindikalnega organiziranja in svobode delovanja sindikatov. Večina delodajalcev v naši državi ti pravici spoštuje, majhni delodajalci pa ju pogosto kršijo. Ne spoštujejo tudi pravice delavcev, da volijo svete delavcev. ZSSS skuša te delodajalce odvrgiti od kršenja, vendar bi bila država pri tem učinkovitejša.

Pomembna je tudi pravica sindikatov do kolektivnih pogajanj. Kolektivne pogodbe so najbolj priznan način urejanja pravic zaposlenih. Poleg neposrednih pravic iz dela se s kolektivnimi pogodbami urejajo tudi širše pravice, kot so zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Pravica do kolektivnih pogodb pa je v naši državi ogrože-

na, saj delodajalci želijo pravice iz dela urejati s pogodbami o zaposlitvi in pravilniki, ki jih sami sprejemajo. Ker želijo delodajalci o pravicah iz delovnih razmerij še naprej odločati sami, prihaja zaradi tega tudi do spora pri sprejemanju zakona o delovnih razmerjih.

Delavci, ki so v delovnem razmerju za določen čas, so po Mikličevem mnenju delavci druge vrste. Čeprav so načelno enakopravni z drugimi delavci, nimajo naprimer pravice najeti kredit. Drugi njihov problem bo nastal pri dodatnem prostovoljnem pokojninskem zavarovanju, kjer jih bodo delodajalci izločili s svojih spisov. Delavci v delovnem razmerju za določen čas so ogroženi tudi če si na račun delodajalca upajo izraziti kritiko. Ko jim pogodba za določen čas izteče,

Dvesto tisoč prezpravnih delavcev

jim delodajalci pač ne obnovijo delovnega razmerja. Podobno se dogaja, če delavci zbolijo. Prikrasani so tudi za prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

Med ogroženimi pravicami delavcev je tudi v naprej načrtovan delovni čas. Vse več delodajalcev želi, da delavci delajo le takt, ko je delo. Ne zavedajo se, da so delo dolžni dobro organizirati.

Zelo veliko delodajalcev ne spoštuje omejitev glede števila delovnih ur. Nadurno delo postaja obvezno, vendar ga delodajalci ne plačujejo, ampak presežne ure prerazporejajo. Preobremenjeni delavci seveda pogosteje obolijo in težko dočakajo izpolnitev pogojev za upokojeitev.

Namesto o pravnem varstvu za-

poslenih bi po Mikličevih besedah lahko govorili o pravni nevarnosti. Čeprav sodišča delajo hitreje, prihaja zaradi zastarelih zakonov, nastalih v obdobju samoupravljanja in družbene lastnine, do velikih težav. Boljše se godi delavcem, katerih položaj urejajo kolektivne pogodbe, kot delavcem, o katerih odloča delodajalec sam. Miklič pozna primer delavca, ki ga je delodajalec zaprl v delovne prostore za osem ur in mu dal toliko časa, da podpiše odpoved delovnega razmerja. Takega načina ni uporabil kak majhen delodajalec, ampak nekdo, pri katerem dela sto ljudi.

Delavcem, ki po več letih dočakajo pravno sodbo v svojo korist, se dogaja, da je ne

Na vprašanje, ali je bila ZSSS vprašana za mnenje o kandidatih za varuha človekovih pravic, je Semolič odgovoril, da ne. So pa nekateri kandidati pri prejšnjih volitvah pri ZSSS iskali podporo. V drugih državah je praksa drugačna. V Avstriji so bili sindikati vprašani celo, kdo naj bi bil minister za delo. Predlog avstrijskih sindikatov je tudi obveljal.

Pogovor z Albertom Vodovnikom, predsednikom SKEI

V EU ne moremo vstopiti s strganimi hlačami in pričakovati novih

S predsednikom SKEI smo se pogovarjali zlasti o tem, kako prebroditi težave na pogajanjih o plačni politiki. Sogovornik je razgrnil tudi mednarodno sodelovanje tega sindikata in poglede na urejanje notranjih odnosov v ZSSS.

Kako lahko glede na cilje vašega sindikata ocenite predlog vlade o spremembah pri plačni politiki?

Po našem mnenju še ni čas za pogajanja, saj sindikati še nismo oblikovali skupnih stališč. Imamo tudi veljaven dogovor in zakon, ki urejata eskalacijo. Menimo tudi, da bi pogovori o novih predlogih zmanjšali možnosti nadaljevanja pogajanj o spremembah tarifne priloge kolektivne pogodbe dejavnosti.

Kaj vas v predlogu, ki ga je prejšnji teden predstavil novi minister za delo, najbolj moti?

Motijo nas zlasti spremembe pri eskalaciji, saj tudi delodajalci načrtujejo, da bodo januarja povečali plače za ugotovljen porast cen življenjskih potrebščin. Moti nas tudi, da je predlog prišel v času, ko si nekatere poklicne in vplivne skupine že uredile zelo dobre

plače. Te dejavnosti naj bi nova plačna politika omejevala, vendar ne vemo kako. Razlike v plačah so tako velike, da lahko pride do resnih socialnih nemirov.

Zakaj ste o tem prepričani vnaprej, ne bi bilo boljše vseeno začeti pogajanj?

Izkušnje drugih tranzicijskih držav nas učijo, da lahko v takšnih razmerah pride le do nasprotovanja med sindikati. Kot da hočejo doseči, da bi se medicinske sestre o svojih plačah pogajale s kovinarji. Dosedanja vladna politika vodi le v medsindikalne boje, kar odločno odklanjamo. V predlogu vidimo tudi šok terapijo, ki lahko med delavstvom povzroči revolt. Če se sindikati ne bomo uprli, lahko revolt uide iz okvirjev.

Predlog je nesprejemljiv tudi zaradi tega, kar omogoča delodajalcem, da še naprej vztrajajo pri odklanjanju pogajanj o spremembah plač v naših dejavnostih.

Kaj je SKEI sklenil v zvezi s sporočilom delodajalcev, da zavračajo nadaljevanje pogajanj?

Vztrajamo pri zahtevi za nadaljevanje pogajanj. Konflikt še vedno želimo rešiti na mirnem način. Ker pa postaja vedno bolj očitno, da to ne bo mogoče, bomo 20. decembra na seji republiškega odbora verjetno začeli priprave na opozorilno stavko, kasneje pa še na splošno. Delodajalcem ne bomo dovolili mirnih božičnih in novoletnih praznikov.

Kako bo SKEI ravnal v razpravah o novem zakonu o delovnih razmerjih?

Politične stranke bomo pozvali, naj izpolnijo predvolilne obljube, še prej pa naj se zamislijo nad svojim delom. Ugotavljamo tudi, da je koalicijski sporazum mogoče tolmačiti zelo različno. Če smo naivni, vidimo v njem naklonjenost do delavcev, če pa vstavimo varovalke, pa je bolj videti naklonjenost interesom delodajalcev in kapitala.

Boste spor prenesli tudi na mednarodno raven?

Skupaj s sindikati nekaterih članic EU in članic višegradske skupine smo podpisali memorandum o tarifni politiki. Prepričani smo, da Slovenija v EU ne bo prišla zaradi dampin-

ških cen delovne sile. Takšnih, ki bi v EU radi prišli s strganimi hlačami in tam dobili nove, je veliko, Slovenci tega res ne potrebujemo.

Obveščeni smo, da ste se z nemškimi kolegi nedavno sestali v Dresdnu. O čem ste govorili, kaj ste sklenili?

Na tem sestanku so sodelovali tudi kolegi iz držav nekdanje Sovjetske zveze, ki so že pred razpadom te države imeli veliko povezav z nekaterimi nemškimi zveznimi deželami. Iz teh povezav lahko nastanejo regionalni dogovori, denimo o migraciji delovne sile, ki jih na evropski ravni ni lahko skleniti, še težje pa jih je izvajati. Ugotovili smo tudi, da lahko SKEI s svojimi izkušnjami veliko pomaga kolegom v državah, kjer tranzicija še ni zaključena. Imamo tudi veliko izkušenj s približevanjem EU, ki lahko koristijo kolegom v Bolgariji, Ukrajini, Rusiji ...

Naša prednost je tudi ta, da se s kolegi iz držav, nastalih iz bivše Jugoslavije, še lahko pogovarjamo brez prevajalcev. Čez nekaj let to ne bo več mogoče, saj mladi že raje uporabljajo angleščino.

Kakšni so uradni odnosi med SKEI in sindikati kovinarjev držav, nastalih iz bivše Jugoslavije?

S kolegi iz Makedonije, Bosne in Hercegovine, Republike srbske in Hrvaške smo podpisali dvostranske dogovore. Prejšnji teden smo sodelovali na seji sindikata kovinarjev Srbije. Po seji sem s predsednikom tega sindikata Aleksandrom Ivovičem podpisal dogovor o sodelovanju. Ta predvideva skupno iskanje rešitev problemov članstva, izmenjavo izkušenj pri pogajanjih in sklepanju kolektivnih pogodb, solidarnostne akcije, skupno nastopanje v mednarodnem sindikalnem gibanju ...

V petek, osmega decembra, so točno ob dvanajsti uri predstavniki ZSSS pred državnim zborom opozorili na spoštovanje človekovih pravic.

morejo uresničiti. Njihov delodajalec enostavno izgine ali pa sodbe noče spoštovati.

Dušan Semolič je dodal, da se v ZSSS bojijo vsakega novega zakona, saj skoraj pri vsakem prihaja do poskusov zmanjševanja delavskih pravic. Delodajalci se pri tem sklicujejo na globaliza-

cijo, konkurenčnost, evropski red. ZSSS se vsem tem poskusom upira. Uresničevanje pravic je po Semoličevih besedah vse bolj odvisno od tega, koliko ima kdo denarja. Če človek nima dovolj denarja, si ne more zagotoviti primernega zdravljenja.

F. K.

Albert Vodovnik

Se s kolegi iz držav, nastalih iz bivše Jugoslavije pogovarjate še o čem?

Pogovarjamo se tudi o povsem konkretnih zadevah, kot je pomanjkanje delavcev v nekaterih poklicih v Sloveniji. V precej podjetij prihajajo na delo delavci iz Srbije, Hrvaške ... Naši delodajalci pa jim ne dajejo vsega, kar določajo kolektivne pogodbe. Ti delavci tako nelojalno konkurirajo našim delavcem. Kolegom smo povedali, da se bomo prisiljeni obnašati kot IG Metall, torej ščititi svoje članstvo pred nelojalno konkurenco. Takšen konflikt je že bil v izolski ladjedelnici. Mogoče je tudi v Metalni, Litostroju in še kje. Ta problem bomo skušali rešiti tudi v sodelovanju z nekaterimi ministrstvi. Prepričani smo, da je treba ustanoviti poseben fond za usposabljanje deficitarnih poklicev. Verjamemo, da bosta kovinska in elektroindustrija še naprej gonilni sli gospodarskega razvoja. O tem smo se že pogovarjali z ministrico Teo Petrin.

Pred časom ste ustanovili tudi svoj podmladek. So že kakšni rezultati?

SKEI mladi, tako se imenuje, ima že kakšnih 600 članov. V tem projektu gre za to, da bi že zelo mlade naučili bojevati se za svoje pravice, pri čemer jim je sindikat, še posebej SKEI, lahko edini prijatelj.

Kaj ste na izvršnem odboru sklenili o novem sistemu financiranja ZSSS?

Izvršni odbor meni, da naj še naprej veljata pravilnik SKEI in dosedanja sistem financiranja ZSSS. O tem bo 20. decembra razpravljala še republiški odbor. Ugotovili smo, da tudi po enoletnih razpravah pogledi na to vprašanje niso usklajeni. Opazili smo tudi, da nekateri želijo ohraniti staro stanje. Gre za tisto, kar smo spremljali že z razpustitvijo bivše Zveze sindikatov Slovenije pred desetimi leti, ker so v njej prevladovali skupni interesi. Še sedaj nekateri sindikati ne morejo priti do tega, da bi bili odgovorni za uresničevanje interesov svojega članstva. Ugotavljamo tudi, da je med območnimi organizacijami ZSSS in sindikati dejavnosti še vedno konkurenca. Prepričani smo tudi, da bi sindikati dejavnosti, povezani v ZSSS, morali biti veliko močnejši od sindikatov, ki so se iz ZSSS izločili in delujejo avtonomno.

Večkrat ste opozorili tudi na potrebo po združevanju sindikalnih organizacij. Lahko v zvezi s tem omenite kakšen dosežek?

Obalna organizacija kovinarjev, ki je pred leti pristopila k SKEI, se je pred tednom dni združila s kraško-notranjsko območno organizacijo SKEI. Skupno organizacijo vodi Slavica Čuk iz Kovinoplastike Lož, sekretarske posle pa opravlja Iztok Sabadin.

Hvala za pogovor!

Franček Kavčič

Na demonstracijah v Nici je sodelovalo 80.000 sindikalistov

V Nici na mondeni francoski Azurni obali je dan pred srečanjem vrha Evropske unije Evropska konfederacija sindikatov pripravila veličastne demonstracije za socialno Evropo in v podporo listini o temeljnih človekovih pravicah v Uniji. Mednje sodijo tudi pravice sindikatov do kolektivnih pogajanj, do stavk ter do sindikalnega delovanja prek državnih meja. Na demonstracijah, ki so za en dan ohromile promet in življenje v skoraj polmilijonski Nici, se je po ocenah organizatorjev zbralo blizu 80.000 demonstrantov iz 45 evropskih sindikalnih organizacij. Med njimi je bilo tudi 120 članov Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki so se na mirne in dostojanstvene demonstracije dobro pripravili in zato odigrali eno od najbolj vidnih vlog.

trole na notranjih mejah Unije. Tako so na dan množičnih sindikalnih demonstracij v Nici francoski policisti kontrolirali potnike, ki so na Azurni obali prestopali francosko-italijansko mejo. Slovenska delegacija s prestopom meje ni imela nobenih težav. Tako kot italijanske pa je tudi francoske policiste najbolj zanimalo, če so na avtobusih samo udeleženci iz Slovenije ali še kdo drug. Očitno člani Svobodnih sindikatov Slovenije tudi v Franciji veljajo za kulturne in civilizirane demonstrante.

Že nekaj kilometrov pred Nico so dobili avtobusi z demonstranti policijsko spremstvo – dva motorizirana policista spredaj in eden zadaj (vsak avtobus je do-

Kolono smo oblikovali na stari avtobusni postaji.

velikimi rdečimi zastavami ZSSS, slovenskimi trobojnicami, rdečimi ogrinjali z napisom "Za socialno Slovenijo", rdečimi kaptaji z oznako ZSSS in atraktivnimi živopisanimi dežniki.

njeno pozdravili prebivalci tega polmilijonskega francoskega mesta. Medtem ko so hrupne množice demonstrantov dobesedno valovile po mestnih ulicah, so kordoni policistov mirno, strum-

Mirne in dostojanstvene demonstracije so prebivalci Nice sprejeli z veliko naklonjenostjo

Demonstracije, ki jih je organizirala Evropska konfederacija sindikatov, so kljub svoji množičnosti potekale mirno in dostojanstveno. Previdnostne ukrepe pa so sprejeli tudi mnogi trgovci, bankirji in drugi poslovneži v prestolnici Azurne obale, ki so v času demonstracij zaprli svoje lokale. Da previdnost ni bila odveč, so pokazali neredi, ki so jih že po končanih sindikalnih demonstracijah uprizorile nekatere radikalne skupine. V neredih so poškodovali mnogo trgovin in drugih lokalov v središču mesta.

Res pa je, da velika večina udeležencev demonstracij Evropske konfederacije sindikatov posamičnih izgrediv ni niti opazila,

Pavle Vrhovec na čelu kolone.

saj so se demonstranti po pohodu po mestnih ulicah zbrali na Place St. Roch, kjer je zbranim spregovoril generalni sekretar Evropske konfederacije sindikatov Emilio Gabaglio.

Za socialno Evropo in nova delovna mesta

Prvi mož evropskega sindikalnega gibanja je med drugim po-

ZSSS je še enkrat

oprava dobro delo

- za slovenske delavce in Evropo

Šli smo tudi mimo mestne hiše v Nici.

Delegacija ZSSS na čelu s predsednikom Dušanom Semoličem in izvršnim sekretarjem za mednarodne odnose in informiranje Pavletom Vrhovcem je na okoli 800 kilometrov dolgo pot v Nico krenila prejšnji torek proti večeru izpred sedeža ZSSS na Dalmatinovi 4 v Ljubljani. Iz Pomurja, Štajerske in Koroške pa so Koraturovi avtobusi krenili že v torek v dopoldanskih urah. Na poti so se delegaciji pridružili še udeleženci iz Primorske. Skupaj z delegacijo ZSSS je potovala tudi šestčlanska delegacija Zveze samostojnih sindikatov Hrvaške. Po celonočni vožnji čez Padsko nizino in mimo največjih in-

dustrijskih mest v severni Italiji je v sredo v zgodnjih jutranjih urah pripotovala v Monaco. Po ogledu kneževine in Monte Carla so trije Koraturovi avtobusi nadaljevali pot v Francijo.

Poostrena kontrola na francosko-italijanski meji

Francoska policija je demonstrante iz domala vseh evropskih držav pričakala dobro pripravljena. Francija je namreč ob tej priložnosti uporabila določila schengenskega sporazuma, ki članicam Evropske unije v določenih okoliščinah omogočajo uvedbo kon-

bil svoje spremstvo!). Motorizirani policisti so vsak avtobus spremljali do vnaprej predvidenega in rezerviranega parkirnega mesta.

Nepregledne množice demonstrantov

Nica je bila že v dopoldanskih urah (pre)polna demonstrantov. Ulice so bile podobne rekam, polne živopisanimi zastavami in dvobarvni zbirnim mestom. Demonstranti iz Slovenije so bili opremljeni z

Oboroženi pa so bili tudi s piščalkami in ragljami, ki so med drugimi udeleženci demonstracij ter prebivalci Nice požele veliko zanimanja.

Medtem ko so se demonstranti na Place de la Brigue, Rout de Turin in Avenue de la Republique pripravljali za dolg marš skozi najstrožje središče mesta, so na sosednjih ulicah, ki vodijo do znamenite palače Acropolis, kjer je bilo že vse nared za vrhunsko zasedanje Evropske unije, potekale mrzlične priprave. Več kot 6000 francoskih policistov v šlemih in s plastičnimi ščiti je z jeklenimi pregradami hermetično zaprlo vse poti v tisti del mesta, kjer so naslednji dan začeli svoje zasedanje voditelji Evropske unije, ki so se jim pridružili tudi predstavniki držav kandidat, med katerimi sta bila tudi predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek in zunanji minister Dimitrij Rupel.

Dolg pohod po ulicah Nice

Po temeljitih pripravah na eni in drugi strani barikad so se demonstracije nekaj po poldnevu začele. Nepregledna množica demonstrantov je krenila na dolg večurni pohod po ulicah Nice, kjer so jih izredno toplo in naklo-

Televizijske ekipe so nas snemale po vsej poti.

no in profesionalno korektno opravljali svoj posel.

Treba je povedati, da je poleg sindikalistov prišlo na demonstracije v Nici tudi na stotine manjših skupin, ki so želele na čim bolj odmeven način opozoriti nase. Poleg predstavnikov nekaterih političnih strank so bili v Nici tudi demonstranti, ki so opozarjali na probleme posameznih nacionalnih manjšin, na probleme pedofilije, aidsa in na številna druga vprašanja. Številnih nesindikalnih radikalnih skupin francoska policija ni spustila čez mejo, tako da je več tisoč demonstrantov ostalo v Italiji.

vedal, da naj bi vrh v Nici odločil o listini o temeljnih pravicah v Uniji. Tekst listine je korak naprej v pravi smeri, vendar pa ni nič več kot korak in še ta korak ni dovolj velik. Delavke in delavci Evrope pričakujejo, da bo listina pravic pravno obvezujoče zapisana v pogodbi o Evropski uniji in da ne bo ostala samo svečan politični razglas. Evropska konfederacija je zato pozvala voditelje Unije, naj sprejmejo poročilo o neposrednem vnosu listine v pogodbo, na kateri temelji Unija. Da bi pred-

Nadaljevanje na naslednji strani

Ploskali so nam tudi prebivalci.

Govori Emilio Gabaglio, generalni sekretar EKS.

Doro in Stane sta tako pozdravila specialce.

Nadaljevanje s prejšnje strani

sedniki držav in vlad razumeli sporočilo delavk in delavcev ter da bi od besed prešli k dejanjem, je po besedah Gabaglia Evropska konfederacija sindikatov v Nici na predvečer srečanja državnikov pripravila veličastne demonstracije.

Evropska konfederacija sindikatov je voditelje držav pozvala, naj sprejmejo dolgoročni načrt na področju socialnih zadev in naj pospešijo napredek na področju socialne politike v Uniji v naslednjih petih letih ter na ta način vdihnejo življenje principom in pravicam, ki so vključene v to listino. Prav tako so sindikalisti iz vse Evrope pozvali voditelje EU, naj s

svojimi ukrepi in delovanjem prispevajo k ustvarjanju čim več dobrih delovnih mest ter k skupnemu boju proti razlikovanju, neenakostim in socialni izključenosti.

Solidarnost in prijateljstvo med delavci

Med udeleženci demonstracij iz različnih držav je bilo mogoče opaziti veliko solidarnosti in prijateljstva, saj so se demonstranti med seboj pozdravljali, rokovali, izmenjevali simbole ter si izražali želje, da bi demonstracije čim bolj uspele. Na demonstracijah so se zbrali demonstranti vseh starosti, od mladih do upokojencev, velika večina pa se je

na demonstracije dobro pripravila. Demonstranti so spominjali na delavce, ki jih je v Nico privedla službena dolžnost in ki natančno vedo, kaj hočejo, morajo in zmorejo. Zato je bilo razpoloženje med demonstranti resno in zavzeto in prav nič "izletniško".

Po končanih demonstracijah se je delegacija ZSSS v sredo zvečer začela prebijati iz Nice nazaj proti Italiji in domu, kar zaradi prometne gneče ni bilo enostavno. Do poznih večernih ur je trajala vožnja do San Re-

ma v Italiji, kjer je bil krajši postanek za večerjo. Na njej se je vsem udeležencem za sodelovanje in uspešno zastopanje interesov slovenskih delavcev na demonstracijah v Nici zahvalil predsednik ZSSS Dušan Semolič. "ZSSS je še enkrat opravila dobro delo za dobrobit slovenskih delavcev in Evrope," je dejal Semolič. "Naš prispevek v Nici je bil opazen, za kar gre zahvala vsem, ki so pripravili demonstracije Evropske konfederacije sindikatov in na njih sodelovali."

Raglje so najbolj vzgale.

V Nici smo videli, kako nas cenijo

Nica. Ime, ki ga nihče od 120 slovenskih udeležencev demonstracij, ki so jih organizirali evropski sindikati, ne bo pozabil. Začelo se je, ko smo se pričeli opremljati za pohod. Rdeče kape, šali, zastave, piščalke, raglje, brezrokavniki, marele... Temperatura raste, ko se na stari in umazani avtobusni postaji pripravljamo in ko se ob razvitju transparenta "Zveza svobodnih sindikatov Slovenije" še zadnjič dogovarjamo o našem nastopu. Priprave že spremlja zvok ragelj in piščalk, zato so udeleženci demonstracij, ki so prišli z več kot 200 avtobusi iz Italije in Španije, že pozorni na nas. Nekaj Špank bi se za spomin slikalo z nami. Tudi zamenjali bi kaj z nami: kaj dobim za kapo? Majico, ne zastave pa ne damo! Kolegi iz Hrvaške zveze samostojnih sindikatov se razvrstijo za nami. Malo jih je, vendar pa bo to njihova prva takšna izkušnja. Mi smo si jo na podoben način pridobili na demonstracijah v Luksemburgu.

S pesmijo na ustih in v koloni se prebijamo na zbirno mesto. Do tja je kar dolga pot in ponekod zaradi velike gneče, ne moremo v koloni. V koloni demonstrantov smo čisto na začetku: najprej skupina z vodstvom EKS ter predsednik in sekretarji

sindikalnih konfederacij, ki sodelujejo na demonstracijah, nato skupina veteranov in mladine EKS in nato ZSSS kot prva sindikalna konfederacija v koloni. Ko sem Petra Seidenecka, "zunanjega ministra" EKS, vprašal, po katerem ključu nam pripada tako visoko mesto, mi je dejal: "Prvič, ste najštevilčnejša sindikalna delegacija od vseh držav kandidat. In drugič, to je priznanje vam in zgled drugim!" Res, človek mora priti v Nico, da zveš, kako tvoj sindikat cenijo v tujini. Petra sva z Dušanom srečala v tiskovnem središču, kamor sva po dogovoru prišla, da bi se srečala s slovenskimi novinarji. Čeprav je dan poprej prišlo v Nico kar nekaj slovenskih novinarjev, v tiskovnem središču nisva srečala nobenega.

Dežniki so nam prišle še kako prav.

Pretolčemo se do zbirnega mesta, a tam so že Belgijci in Nizozemci. Med njimi in skupino EKS, kjer bi morali biti mi, ni niti metra prostora, zato se odločimo, da bomo za njimi. Ko stojimo skoraj uro in čakamo na začetek pohoda, se dogaja marsikaj. Začne padati dež, zato odpremo dežnike. Naša oprema izstopa, prihajamo iz majhne države, ki jo prebivalci Evropske unije stalno uvrščajo na zadnje mesto pri vprašanju, katero kandidatko bi najraje videli, da postane članica EU. Mogoče smo zato tako zelo zanimivi za novinarje, televizijske snemalce in fotoreporterje. Pa tudi za prebivalce Nice, ki nas hodijo slikati. Še pred začetkom pohoda priletijo novinarji nemške televizije, ki bi radi intervju. Do- ločimo Branka Pintarja, ki v nemščini odgo-

varja na vprašanje: "Od kod prihajate? Zakaj ste tu, saj še niste člani EU?" Branko odgovarja: "Nismo člani EU, smo pa člani Evropske konfederacije sindikatov. Tu smo iz solidarnosti z evropskim sindikalnim gibanjem. Še francoska novinarka dobi odgovore na nekaj vprašanj. Nenadoma prileti konfederalni sekretar EKS Willy Boschak in zavpije: Kje ste? Tu ni vaše mesto! Za menoj! Sledimo mu do mesta, kjer smo po načrtu morali biti. Pred Belgijce in Nizozemce."

ZSSS uspešna na evropski sindikalni sceni

Udeleženci iz Ljubljane so se vrnili domov v četrtek dopoldne, udeleženci iz Lendave pa v popoldanskih urah. Tako so bili na poti skupaj dva dni in dve noči, ne da bi medtem zatisnili oči. Vendar je bila skupna ocena udeležencev, da se je veljalo potruditi ter da vsi napor in stroški niso bili zaman: ZSSS je zopet opravila dobro delo! Po bogatih izkušnjah z borbo za interese delavcev pri nas doma, je zdaj množično, dobro organizirano in opazno stopila tudi na evropsko sindikalno sceno. To pa ni nepomembno, saj se bodo morali slovenski delavci skupaj s sindikati iz drugih držav za svoje temeljne pravice v Evropi jutrišnjega dne boriti tudi na ulicah in trgih različnih evropskih metropol. Samo demonstracije pred slovenskim parlamentom v Ljubljani marsikdaj ne bodo več dovolj. Če se ne bodo tako učinkovito kot kapital preko državnih meja v boju za delavske pravice povezali tudi sindikalisti, bodo namreč delavci v jutrišnji Evropi – tudi v Sloveniji – ostali bolj kratkih rokavov.

Tomaž Kšela

Med najlepšimi gesli je bilo – evropski delavci potrebujejo evropske pravice.

Dekleta so se potrudila s piščalkami.

ki nam spoštljivo naredijo prostor.

Začne se pohod. Na čelu naše skupine predsednik Dušan z zastavo ZSSS, ob njem dve slovenski zastavi in ob njih še sindikalne. Za nami transparent ZSSS, ki ga večinoma nosijo naša dekleta, in za njim celotna skupina ZSSS z zastavami. Prizor, ki mi bo ostal večno v spominu. Prihajamo na široko ulico. Naši pojejo Zdravljico, ki ubrano odmeva po ulicah Nice. Na pločnikih stoji množica ljudi, ki nas pozdravlja, ploska, vpije "Bravo, Slovenie", tu in tam se dvigne roka, stisnjena v pest. Na balkonih hiš stojijo mladi in stari, otroci nam mahajo in vpijejo. Iz množice nam zavihrajo v pozdrav rdeče zastave francoske sindikalne

konfederacije CGT. Kako drugačen je odnos prebivalcev do nas, kot kadar demonstriramo po Ljubljani. Tam toplina, pri nas hladen mrz. Naenkrat se pred nami zgrne množica fotoreporterjev – tudi Sašo Bernardi je med njimi – televizijskih novinarjev in snemalcev. Snemajo iz vseh kotov, bliskavice nas slepijo. Dušana intervjuvajo za francosko televizijo kar med pohodom. Mlada novinarka mu postavi nekaj vprašanj, Dušan odgovori, TV-ekipa se umakne, vendar le za minuto, dve. Ponovno ekipa pride do Dušana in novinarka mu postavi še nekaj vprašanj. Kasneje izvem, da ji je bil Dušanov odgovor, da smo Slovenci tu iz solidarnosti do evropskega sindikalnega gibanja, tako všeč, da se mu je odločila postaviti še nekaj dodatnih vprašanj.

Med hojo opazimo, da je na vsakem križišču na stranski ulici kordon policistov specialcev: kjer je stranska ulica ozka, je ena vrsta, kjer je ulica širša, sta dve vrsti.

Marširali smo več ur.

Ne oziramo se nanje. Naši se spomnijo še ene: Kdor ne skače, ni Slovec, hej, hej, hej, odmeva med množico, iz katere nenehno skačejo ljudje in nas slikajo. Za spomin. Naši kar naprej pojejo znane slovenske pesmi, ljudje, zbrani na pločnikih. slišim, si pripovedujejo: Slovenija. Res, to je prava promocija države. Na otroke naredijo največji vtis raglje, saj jim morajo starši razlagati, zakaj povzročajo toliko hrupa. Tudi snemalci in fotoreporterji se kar ne morejo odtrgati od njih. Ali jih ne poznajo?

Prišli smo do polovice poti. Rahlo smo že utrujeni, vendar vnema ne popušča. Pesem, zvok ragelj in piščalk še vedno odmeva, kot na začetku poti. Med množico na pločnikih zagledam skupino starih ljudi, ki nam ploska in vpije "Bravo". Ženskam v tej skupini med mahanjem po licih polzijo solze. Spreletava me srh, da ne bi zvililo še mene, vneto piskam v piščalko.

In tako naprej, vse do cilja. Tri ure smo hodili in se polni nepozabnih vtisov vrnili do avtobusov. Ko smo se odpeljali proti Ljubljani, nam je naš vodič Brane poročal: po uradnih podatkih policije je na pohodu sodelovalo 70.000 sindikalistov, na katere je pazilo 6.000 policistov. Skupina ZSSS je bila v špiči poročil francoske in nemške televizije. Na koncu pa je svoj vtis o demonstracijah strnil z: "Bili ste čudoviti!"

Pavle Vrhovec

Fundacija Avgusta Kuharja je leta 1996 ustanovila Zveza društev varnostnih inženirjev Slovenije z namenom tudi na ta način spodbujati razvoj področja. Poimenovala jo je po starosti slovenskih varnostnih inženirjev Avgustu Kuharju, letos pa je prvičkrat nagradila tudi skupino strokovnjakov. Prejemniki priznanja in nagrade so trije najodgovornejši delavci oddelka 'ekološko, tehnično in požarno varstvo' v družbi z omejeno odgovornostjo Sava Tires. Oddelek pogodbeno opravlja naloge s področja varnosti in zdravja pri delu tudi v delniški družbi Sava Kranj in družbi z omejeno odgovornostjo Gepe (Goodyearovi družbi za proizvodnjo gumenih tehničnih izdelkov).

Temelj visoke varnosti: ozaveščanje, ne prisila

Zgovorna je obrazložitev za podelitev nagrade in priznanja Avgusta Kuharja prav tem strokovnjakom. Ti so po ugotovitvah komisije za podelitev nagrad in priznanj Avgusta Kuharja ustvarjalno in učinkovito omogočili izvedbo načel poslovne politike varstva pri delu in požarnega varstva uprave delniške družbe Sava ter koncerna Goodyear. Ustvarjalno so znali upravitvi možnosti, ki jih za upravljanje varnosti in zdravja pri delu nudijo mednarodni in domači standardi varnosti. Pri delu so uporabili tehnološko najsodobnejše metode dela, ki omogočajo visoko učinkovitost. Naloge varnosti in zdravja pri delu so smotno razporedili med vso vodstveno strukturo omenjenih treh gospodarskih družb. Zastavili so si visok cilj: proizvodnja brez poškodb pri delu s pomočjo učinkovitih prijemov usposabljanja in sodelovanja z delavci in njihovimi izvoljenimi zaupniki.

Njihova najpomembnejša zasluga je vzpostavitev učinkovitega odnosa do varstva in zdravja pri delu v celotni gospodarski družbi Sava od vodstva do posameznika. Vsi so vpeti v doseganje glavnega cilja, nič nezgod, ne le na delu, pač pa tudi doma in v prometu.

Kot podporo varnostnemu sistemu so pričeli izdajati interno glasilo 'Signal', uvedli so nagradna vprašanja in sistem tekmovanja skupin delavcev za prehodne zastavice in simbolne nagrade; v podjetju sami izdelujejo fil-

Cilj nič poškodb na delu

Vodje službe varnosti in zdravja pri delu v kranjske Savi nagrajenci fundacije Avgusta Kuharja

Poslovna odličnost zahteva usklajenost zadovoljstva kupcev, zaposlenih, delničarjev ter družbenega in življenjskega okolja gospodarske družbe. Le v takšnih razmerah so delavci ustvarjalni, kompetentni in svobodni, dosegaajo visoko produktivnost ter razvijejo marketinško miselnost. To pa izdelkom družb zagotavlja tržno prednost na svetovnem trgu. Tako so prepričani v delniški družbi Sava Kranj in njenih hčerinskih podjetjih, globoko pa so tudi prepričani, da je pomemben gradnik takih odnosov vsestranska skrb za varno in zdravo delovno okolje. Da v kranjski industriji avtoplaščev in gumarskih izdelkov varnost in zdravje pri delu pišejo z veliko začetnico, dokazuje tudi letošnja nagrada fundacije Avgusta Kuharja skupini strokovnjakov za področje varnosti in zdravja pri delu podjetja Sava Tires: Emilu Nanutu, Janku Gorjancu in Janezu Fabijanu.

Nagrajenci fundacije Avgusta Kuharja Emil Nanut, Janko Gorjanc in Janez Fabijan.

me s poučno vsebino. Za osveščanje zaposlenih uporabljajo torej metode, ki temeljijo na zavesti, ne na prisili.

Štirideset let obratne ambulante

Oddelek Ekološko, tehnično in požarno varstvo (poslej ga imenujmo na kratko kar oddelek) opravlja celovite storitve s področja tehničnega in zdravstvenega varstva pri delu, varstva okolja ter požarnega varstva. V njem je zaposlenih šest delavcev, vodja je diplomirani kemijski inženir Emil Nanut, varnostni inženir Janko Gorjanc je vodja varstva pri delu, varnostni inženir Janez Fabijan pa vodja požarnega varstva. Za varnost in zdravje pri delu je usposobljenih tudi 70 zastopnikov varstva, ki so opravili tečaj varstva pri delu in pridobili

pooblastilo odgovornega direktorja za izvajanje posameznih strokovnih nalog. V gasilsko reševalni enoti je zaposlenih deset poklicnih gasilcev, poleg njih pa je za to delo usposobljenih še 28 operativnih prostovoljnih gasilcev, ki sicer delajo na drugih delovnih mestih. Tem lahko v primeru nuje lahko pomaga 140 članov prostovoljnega gasilskega društva Sava Kranj, ki pa pomembno prispevajo predvsem k izvajanju preventivnih požarnovarnostnih ukrepov. Za varno odstranjevanje odpadkov ima Sava sklenjene pogodbe z desetimi zunanji pogodbeniki, katerih delo nadzira oddelek.

Oddelek tesno sodeluje z obratno ambulanto, ki je lani praznovala že štirideseto leto obstoja. V njej sta v ambulanti prve pomoči zaposleni dve medicinski sestri, v obratni ambulanti Sava

pa po pogodbi z zdravstvenim domom Kranj delajo specialista medicine dela, dve splošni zdravnici, dve višji medicinski sestri ter tri medicinske sestre. Gospodarska družba Sava ima tudi lastno reševalno vozilo z vso potrebno medicinsko opremo. Zdravniki obratne ambulante redno obiskujejo proizvodnjo, da se seznanijo z delovnimi razmerami in da lažje ocenijo vzročnost med zdravstvenim stanjem delavcev in delovnimi razmerami. V ambulanti se je mogoče zdraviti tudi zaradi zasvojenosti.

Strokovnjaki za varnost in zdravje pri delu v Savi so pripravili tudi predlog, kako ergonomsko urediti delovno okolje za vse delavce, ki delajo z računalniki.

Kako ozavestiti in obveščati delavce

Tesno in dobro sodelujejo s sveti delavcev v vseh treh družbah Save, kjer skrbijo za varnost in zdravje pri delu. Predstavniki delavcev so vključeni v ekipe, ki mesečno v vsaki delovni enoti presojujejo varnost in zdravje pri delu, varnost okolja, požarno varnost, varnost v zvezi z nevarnimi snovmi in zunanje izvajalce nalog na tem področju. V ekipi so poleg delavskega predstavnika ekolog, varnostni inženir in direktor programa. Ukrepe za odpravo ali zmanjšanje nevarnosti, ki jih predlagajo presojevalci, morajo izvesti vodje enot, presojevalci pa jih kajpak nadzirajo.

V kranjski Savi so v uporabi številne metode za prenos informacij. Na voljo so interna glasila vseh treh gospodarskih družb Sava: Profil, Sava in Hevea. Letos je oddelek začel izdajati tudi lastno glasilo, mesečnik Signal, ki je namenjen delavcem vseh Savih družb in v katerem so na poljuden, jednat in zanimiv način zaposleni seznanjeni z dejstvi, povezanimi z varnostjo. V listu je objavljeno nagradno vprašanje, ki tudi pomaga širiti obzorje na področju varnosti in zdravja pri delu, delavci pa so povabljeni, da še sami sporočajo svoja spoznanja ali težave v zvezi s to problematiko. V Savi redno usmerjajo pozornost delavcev na varnost pri delu s pomočjo 'dogodkov', kot

je denimo mesec varnosti (letošnji marec je bil posvečen delu brez nezgod) ali teden ergonomije. Delavcem svetujejo, kako naj skrbijo za svoje zdravje pri delu in v prostem času in vabijo delavce, da sami predlagajo izboljšave varnostnih ukrepov. V Savi imajo pogosto vaje, na katerih se delavci in intervencijske ekipe usposabljaajo za delovanje v izrednih razmerah. Usposabljanje in ozaveščanje zaposlenih o varnosti in zdravju pri delu torej ni le teoretično, ampak tudi praktično.

V vseh treh gospodarskih družbah proizvodne enote nenehno tekmujejo, katera je boljše na področju varstva in zdravja pri delu. V prihodnjem letu bodo v Savi uvedli prehodno zastavico, ki bo kazala, v kateri enoti najdlje ni bilo poškodb pri delu. Delavci enote bodo dobili praktične nagrade.

Enkrat tedensko delavcem med malico predvajajo kratke poučne filme lastne proizvodnje o varnosti in zdravju. Na oglasnih deskah v proizvodnji visijo vsak teden sveži podatki o analizah delovnih nezgod. Delavci pa morajo poročati o vsakem nevarnem dogodku, četudi ni prišlo do nesreče. Dogodek oddelek rekonstruira, da bi lažje našel vzrok in pripravil ukrep, po katerem se ta ne bi več ponovil. Oddelek si je zastavil tudi cilj sodelovati pri vsakem naložbenem načrtu in dati soglasja k naložbam v nove tehnologije ali snovi.

Vlaganje v varnost in zdravje se dolgoročno izplača

Vse to bi bilo seveda težko izvedljivo, če ne bi uprava koncerna Sava v soglasju z lastniki varnosti in zdravju pri delu pripisovala odločilnega pomena na poti podjetja k priznanju poslovne odličnosti. Uprava je namreč prepričana, da obvladovanje varnosti in zdravja pri delu omogoča obvladovanje drugih poslovnih področij in da je vlaganje v varnost in zdravje dolgoročno v bistvu dobičkonosno. Zato so rezultati na področju varnosti med najpomembnejšimi merili za ocenjevanje uspešnosti direktorjev posameznih družb Save in oddelkov. Zahtevane cilje na področju varnosti in zdravja pri delu določa najvišje vodstvo, vodje enot pa morajo v svoje letne načrte vgraditi tudi cilje s področja varnosti in zdravja pri delu. Na vsakodnevni proizvodnih sestankih, sestankih

vodstva podjetja in enot je prvo na vrsti poročilo o varnosti in zdravju pri delu, sledita mu poročila o kakovosti in proizvodnji. Kolegij direktorjev poročilo o varnosti in zdravju pri delu obravnava na mesečnih sestankih, uprava pa vsakega pol leta v okviru pregleda delovanja sistema kakovosti.

Varnost je eden temeljev poslovne politike v Savi že vsaj od leta 1994, po podpisu joint-venture pogodbe z Goodyearom leta 1997 pa se je ta poslovna usmeritev še poglobila. Tega leta je Savina uprava sprejela politiko varstva pri delu in požarnega varstva, s katero se je zavezala nenehno izboljševati delovne razmere in zmanjševati nevarnost poškodb in okvare zdravja ter nevarnost požarov. Zdaj pa oddelek pripravlja posodobljeni in ločeni politiki za varnost in zdravje pri delu ter za požarno varnost. V pripravi je tudi tako imenovana izjava o varnosti z oceno tveganja. Oddelek bo oceno tveganja pripravil sam, ker po njihovem mnenju samo to zagotavlja ustrezne učinke na varnost in zdravje pri delu.

Uprava je zavezana k vključevanju elementa varnosti in zdravja v načrtovanje novih dejavnosti, tehnologij, postopkov in naprav. V Savi so se odločili opuščati zdravju nevarne snovi oziroma za nadomeščanje z manj nevarnimi; slovenske mejne vrednosti izpostavljenosti delavcev pa naj bi v Savi postale le najnižja možna raven. Tehnologija je sprejemljiva le, če jo je mogoče obvladovati z razpoložljivim varstvom pri delu in požarnim varstvom. V Savi ima najnovejša oprema, ki jo uporabljajo, že vgrajeno varnost. Stroji se ob koncu izmene ustavijo in jih ni mogoče ponovno zagnati, dokler delavec ne preveri vseh varnostnih funkcij.

Rezultati tolikšne skrbi so kajpak vidni v vsakoletnih statističnih podatkih o številu nesreč in poškodb pri delu ter o številu ur, izgubljenih zaradi bolniškega staleža. Leta 1997, ko je bilo v vseh Savinih družbah zaposlenih 3334 delavcev, je bilo 252 poškodb in 4087 dni bolniških odsotnosti z dela na vsakih 200.000 opravljenih delovnih ur. Leto kasneje, ob 3292 zaposlenih, je bilo 209 poškodb in 2528 izgubljenih delovnih dni, lani pa ob 3304 delavcih 171 poškodb in 2078 dni bolniških. V letošnjem prvem polletju je bilo v Savi zaposlenih 3309 delavcev, poškodb so našli 63, izgubljenih dni pa 864.

B. R.

Sindikalna lista

December 2000   Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo) SIT   Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo) SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic	3.500,00	4.012,00
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)		
– polovična dnevnic	1.750,00	2.005,00
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)		
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.397,00

2. Kilometrini (od 27. 6. 2000 dalje)	49,83	49,83
(od 22. 8. 2000 dalje)	47,91	47,91
(od 5. 9. 2000 dalje)	48,81	48,81
(od 19. 9. 2000 dalje)	50,13	50,13
(od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86

3. Ločeno življenje*	76.902,00	58.562,00
----------------------	-----------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2000)		
– po SKPGD (na delovni dan)	582,00	582,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	57.912,00	49.232,00
– za 20 let	86.868,00	73.848,00
– za 30 let	115.824,00	98.464,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	384.512	577.674
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	115.354,00	98.464,00
– ob smrti v ožji družini	57.677,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 8. 2000)	80.783,00	80.783,00
------------------------------------	-----------	-----------

5. Zajamčena plača	42.456,00	42.456,00
--------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj	107.712,00	107.712,00
– ali največ	134.712,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Urejanje razmer v IMP Skipu

O podjetju IMP Skip smo nazadnje pisali marca letos, ko so delavci stavkali zaradi zamujanja plač in drugih prejemkov ter negotovega položaja podjetja. Naj spomnimo, da je IMP Skip delavcem takrat dolgoval dve plači, premalo izplačane plače iz prejšnjih let, del regresa za lansko leto ... Stavka je s prekinitvami trajala od 29. marca do 16. maja, ko je stavkovni odbor z novim direktorjem podpisal dogovor o tem, kako bodo poplačane terjatve stavkajočih. Stavkovni odbor je že med stavko dosegel, da je bil za direktorja imenovan Borut Gorup, ki je že nekaj let delal v podjetju.

Pol leta po stavki smo Ranka Tica, predsednika stavkovnega odbora in SKEI v podjetju, vprašali, ali so se razmere izboljšale. Povedal je, da je direktor Borut Gorup izpolnil kar velik del, približno 80 odstotkov, obveznosti do delavcev. Sedaj podjetje dolguje delavcem le še jubilejne nagrade, manjši del regresa za leto 1999 in nekaj dnevnic. "V zraku" je tudi še 30 odstotkov letošnje aprilске plače, ki naj bi bila predmet prisilne poravnave. Ranko Tica je prepričan, da je nadzorni svet že v začetku leta sprejel sklep o tem, da je prisilno poravnavo treba pripraviti, sedaj pa je o tem vse tiho.

Na naše vprašanje, ali delavci vidijo možnosti za preživetje Skipa, nam je Ranko Tica odgovoril: "Kot predsednik sindikata se trudim, da bi podjetje preživelo, vendar nam težave povzročajo zlasti stari dolgovi. Za obstoj podjetja si prizadeva tudi direktor in upam, da bo uspel.

Težko bo uspešen, če mu bodo iz Starta preveč dirigirali."

Zaradi tega smo se z nekaj vprašanji obrnili še na direktorja Boruta Gorupa. Kakšen je finančni položaj podjetja? "Imamo kakšnih 180 milijonov obveznosti, za 120 milijonov dolgoročnih obveznosti izvira od prej. Kratkoročne obveznosti smo v zadnjih mesecih zmanjšali za kakšnih 25 milijonov. Tekoče poslovanje je torej pozitivno."

Kateri programi vam to omogočajo? "Oba programa sta donosna. Za obstoj podjetja bi morali osvojiti še kakšen program, za kar imamo dovolj prostorskih možnosti. Dogovarjamo se s Promontom, ki sedaj uporablja naše prostore, da bi nam po selitvi na svojo lokacijo pustil kakšen program. Sedaj imajo namreč dela več, kot zmorejo. Proizvajajo investicijsko opremo za avtomobilsko industrijo, ki jo skoraj 100-odstotno izvažajo."

Kakšni so odnosi s sindikatom?

Negotovost zaradi starih dolgov in svetovalcev

"Po stavki so odnosi zelo dobri. Stavka pa nam je naredila veliko škode. Kar nekaj časa smo proizvajali polovico manj, kot bi zmogli. Kupece smo morali na novo prepričati, da smo sposobni narediti tisto, kar bodo naročili."

In kaj bi za ohranitev podjetja najbolj potrebovali? "Ko smo skupaj z nadzornim svetom pripravljali vizijo razvoja, smo ugotavljali, da potrebujemo zlasti svež denar, deni-

mo 40 milijonov tolarjev. Morate vedeti, da smo v petih mesecih, kar sem direktor, namesto petih izplačali kar osem plač. To dokazuje, da v prejšnjem poslovanju ni bilo vse v redu. Ko smo gostovali v Litostroju, smo verjetno preveč plačevali različnim kooperantom, ki so nas lahko izsiljevali. Tudi zaradi tega smo se na sedanjo lokacijo preselili na hitro, skoraj nasilno.

F. K.

Skip nastopa v aferah

Mladina je v letošnji 50. številki objavila članek "LDS v mreži". V njem je navedeno, da je ministrstvo za gospodarske dejavnosti na podlagi marčnega razpisa IMP Skipu nakazalo 38,9 milijona tolarjev nepovratnih sredstev. Večji del tega denarja – kar 23 milijonov – pa da je Milan Škof, takrat že bivši direktor, sedaj pa prokurist IMP Skipa, nakazal na naslov svetovalne hiše Start, v kateri je tudi solastnik.

Delavci IMP Skipa so se s svetovalno hišo Start srečali že leta 1996, ko je to podjetje dobilo nalogo, da za 25.000 mark pripravi sanacijski načrt. Takrat je prišlo do prodaje Skipovega premoženja ob Celovski cesti v Šentvidu in delavci so začeli delati v najetih prostorih Litostroja, kamor so preselili le del opreme. V prisilni poravnavi leta 1998 je Start postal največji – 38-odstotni lastnik Skipa. Ker je bilo Skipovo premoženje prodano pred prisilno poravnavo, so strateški upniki (Start, Merkur) dobili poplačane vse svoje terjatve, drugi pa skoraj nič.

Direktorja in lastnika Starta Staneta Drolca Mladina in Dnevnik povezuje s sedaj že bivšim državnim sekretarjem za industrijo Borisom Šuštarjem, ki je v priporu zaradi suma prejemanja podkupnin. Start v teh člankih nastopa v vlogi sanatorja podjetij Mycycle in KOOP. Mladina ocenjuje, da Drolc v ta podjetja ni vstopil zato, da bi jih saniral, ampak da bi prek njih prišel do proračunskih sredstev. Pri tem naj bi mu krepko pomagal Šuštar.

PRAVNI NASVETI

Piše: Lidija Jerkič, univ. dipl. iur.

Sklenitev, sprememba in dopolnitev kolektivne pogodbe dejavnosti ter reševanje sporov med strankami

Z 80. členom kolektivne pogodbe dejavnosti je urejen postopek sklepanja nove oziroma spreminjanje in dopolnjevanje stare pogodbe. Kolektivna pogodba dejavnosti, enako kot druge pogodbe, ne more biti sklenjena, spremenjena ali dopolnjena, če stranke s tem ne soglašajo.

Postopek se začne z zahtevo, ki mora biti pisna, obrazložena in nasprotni stranki posredovana vsaj tri mesece pred prenehanjem veljavnosti te pogodbe. Hkrati mora pogodbeni stranka s priporočeno pošiljko odpovedati staro kolektivno pogodbo. To izhaja iz uvodnih določb o časovni veljavnosti kolektivne pogodbe dejavnosti. Druga stranka se mora do predloga opredeliti v 30 dneh,

sicer se začne postopek pomirjevanja. Če stranka zamudi trimesečni rok, se veljavnost kolektivne pogodbe podaljša za dobo dveh let. Po veljavni zakonodaji ne more priti do situacije, da bi stranka le odpovedala pogodbo, ne da bi hkrati predlagala sklenitev nove. Sklepanje kolektivne pogodbe na ravni države oziroma panoge je zaenkrat obvezno, ker zakon napotuje za urejanje vrste pravic na urejanje v kolektivnih pogodbah in bi v primeru zgolj odpovedi nastale velike pravne praznine.

V času veljavnosti kolektivne pogodbe dejavnosti lahko stranke kadarkoli predlagajo njeno spremembo ali dopolnitev. Spremembo oziroma dopolnitev lahko predlaga vsaka stranka posebej in ni potrebno, da bi bile to skupaj vse stranke na eni strani (npr. vsi sindikati). Če bo predlagatelj npr. le en sindikat, bo moral s svojim predlogom seznaniti vsakega od podpisnikov na strani delodajalcev in vsakega od podpisnikov na strani sindikatov.

Če se druga stranka ne odzove na predlog ali ga odkloni, se začne postopek pomirjevanja. Pomirjevanje (koncilijacija) je določeno s kolektivno pogodbo kot način reševanja sporov med strankami kolektivne pogodbe. Pomirjevanje je sicer obvezno, vendar se ga za razliko od arbitraže stranke lahko odpovedo ali izogonejo. V tem primeru se bo pomirjevanje štel za neuspešno. Stranki v postopku ni potrebno sprejeti postopka pomirjanja, svojo nezainteresiranost lahko pokaže tudi s tem, da

ne imenuje člana komisije za pomirjanje. Glede na dejstvo, da je s kolektivno pogodbo ustanovljena komisija za pomirjanje kot stalen organ, ne more priti do tega, da stranka ne bi imenovala člana.

Vsaka stran kolektivne pogodbe (stran delodajalcev in stran sindikatov) imenuje po dva člana komisije za pomirjanje. Člani komisije sporazumno imenujejo predsednika. Komisija ima torej 5 članov. Vloga članov je lahko nevtralna, lahko pa ravnajo v skladu z interesi stranke kolektivne pogodbe, ki jih je imenovala. Ključna oseba bo zato predsednik, za katerega kolektivna pogodba predvideva, da je iz vrst uglednih znanstvenih, strokovnih ali javnih delavcev. Predsednik mora biti glede spora nevtralen, poznati mora odnose med delavci in delodajalci, uživati mora ugled in predvsem imeti smisel za pogajanja.

V primeru pomirjevanja ne gre za odločanje namesto strank, temveč morajo stranke odločitev sprejeti same. Komisija le posreduje med strankami in jim s svojimi nasveti, pomočjo, informacijami in izkušnjami pomaga odpraviti spor. Rezultat postopka pomirjevanja je lahko le sporazum strank. Postopek je zato manj formalen kot postopek pred arbitražo. Kadar je postopek pomirjevanja zaključen s sporazumom strank, ta sporazum dopolnjuje oziroma nadomešča določbe kolektivne pogodbe. Sporazum se lahko oblikuje tako, kot so oblikovane določbe pogodbe. V sporazumu se določijo tudi rok za njegovo izpolnitev. Če postopek pomirjevanja ne uspe, odloči o spornih vprašanjih arbitražni svet.

Grožnje predsedniku in nedopustni pritiski na sindikat

Pogovor z Ivanom Krpanom, predsednikom sindikata Naftne Lendava

Predsednik Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije v lendavski Nafti Ivan Krpan je od začetka prejšnjega tedna na bolniškem dopustu. Po zdravniško pomoč se je zatekel zaradi stresa, ki ga je doživel, ker ga je, kakor sam pravi, predsednik Naftine uprave Cveto Žalik na sestanku izvršnega odbora sindikata v podjetju ter konference naftno-plinske dejavnosti energetike Slovenije, na kateri so sodelovali tudi člani Naftine uprave, v strokovni debati ostro zavrnil ter užalil pred njegovimi sodelavci, češ da je populist in cinik ter da zavaja delavce.

Krpana je še posebej prizadelo, ker mu v nadaljevanju razprave, v kateri je predstavljal in zagovarjal izključno stališča sindikata, ni stopil v bran nobeden od sindikalnih sodelavcev in funkcionarjev, ki so bili na sestanku. Kasneje se je za integriteto predsednika sindikata v Nafti odločno zavzela sekretarka krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenka Bobovec, ki je, kakor pravi Krpan, na omenjenem sestanku žal ni bilo.

Nekaj dni kasneje pa je Krpan, kakor pravi, doživel še besedni napad svojega nadrejenega Jožeta Muršiča, ki mu je pretil, da ga bo poslal deset let manj zahtevno delo oziroma bo postal delavski vodja proizvodnje, če da ga bo zamenjal kot vodjo proizvodnje, če ne bo poslušen. To ga je tako prizadelo, da mu je postalo slabo. Potem ko je dobil dovoljenje, je odšel k zdravniku, in ta ga je, pravi, poslal k psihiatru. "Zdaj sem na bolniškem dopustu in jemljem pomirjevala, saj sem občutil neznosno tesnobo."

Konec minulega tedna pa se je v Nafti stal izvršni odbor sindikata, na katerem so se člani med drugim seznanili s šikaniranjem svojega predsednika ter sprejeli sklepe in jih naslovili na upravo.

Krpan pravi, da se je znašel pod pritiskom, ker zastopa sklepe in stališča sindikata in delavcev. Nafti je namreč potrebna finančna sanacija z dokapitalizacijo, na katero je spomlad pristala že prejšnja Drnovškova vlada. Če bi država Nafti odpisala stare terjatve, bi podjetju, ki ga bremenijo stari dolгови, omogočila sanacijo, hkrati pa bi postala država večinski lastnik Naftne. To pa, kakor meni Krpan, ne ustreza sedanji upravi, ki izvaja politiko sedanjega večinskega lastnika – Petrola. Zdajšnji večinski lastnik po Krpanovem mnenju ni naklonjen sanaciji Naftne, še zlasti pa ne sanaciji rafinerije. Če bi postala država večinska lastnica podjetja, bi verjetno našla strateškega partnerja. To pa bi tudi od Petrola terjalo, da se resneje loti sanacije. Krpan meni, da je Petrol izkoristil zamenjavo vlade, da bi uresničil svojo politiko, ki ni naklonjena sanaciji Naftne. Ker je opozarjal na politiko, s katero delavci in sindikat niso soglašali, se je – tako meni Krpan – znašel pod pritiskom predsednika uprave Cveta Žalika in predsednika nadzornega sveta Dagmarja Šusterja, ki po mnenju sindikalistov ravna tako, kot ugaja Petrolu. Odkar je na čelu nadzornega sveta Šuster se po besedah Krpana usoda Naftne vrtil v začaranem krogu, nadzorni svet pa se bolj kot s strategijo sanacije podjetja ukvarja z delom, ki bi ga morala izvrševati upra-

Ivan Krpan:
"Pritiski in grožnje so me spravili v bolniško."

va. To pa, meni Krpan, dejansko ustreza Petrolu, saj vodi k zaprtju rafinerije. Krpana še posebej boli, da proizvodnja v Nafti ne poteka v skladu s pogodbo, ki sta jo podpisala država in Petrol in velja do konca leta.

Zaradi neobratovanja rafinerije je podjetje začelo pripravljati spiske presežnih delavcev, ki so jih že začeli pošiljati na čakanje. Zaradi tega se je vodstvo sindikata znašlo pod hudim pritiskom prizadetih delavcev. Krpan je v zvezi s tem dosledno zastopal stave in sindikalne zahteve, da mora rafinerija

poslovati v skladu s pogodbo med obema lastnikoma in da je treba zagotoviti delo vsem delavcem. V zvezi s tem je opozarjal tudi, da v Nafti nekateri delajo po pogodbi, medtem ko podjetje pošilja svoje delavce domov na čakanje. Kljub takšnemu stališču sindikata je od 48 delavcev, ki jih je podjetje poslalo na čakanje, na čakanju še vedno 44 delavcev. Neuradno pa se govori, da jih bo kmalu na čakanju še mnogo več.

Krpana ni prizadelo, da je prišlo do ostre polemike med predstavniki sindikata in uprave, saj so razlike v mnenjih in pogledih v tako zaostrenih gospodarskih

razmerah povsem legalne in legitimne. Povsem nesprejemljivo in nedopustno pa se mu zdi, če začne kdorkoli predstavniku sindikata groziti in ogroziti njegov delovni status zato, da bi ga utišal.

Vodstvo Naftne je konec novembra enostransko odpovedalo tudi podjetniško kolektivno pogodbo, saj zaradi težkega finančnega položaja podjetje delavcem ne more več zagotavljati sedanje socialne varnosti. Če v takšnih razmerah ne bi prišlo do razhajanja med sindikatom in upravo podjetja, bi bil to dokaz, da v Nafti in v naši širši družbi nekaj ni v redu z demokracijo in s socialnim partnerstvom. Jasno je, da so v tako izostrenih razmerah interesi in pogledi socialnih partnerjev na sanacijo različni. Poskusi utišanja predstavnikov enega socialnega partnerja zato niso samo napad na sindikat, temveč tudi na demokracijo. Člani Svobodni sindikatov v Nafti ob pritiskih na svojega predsednika prvi trenutek niso mogli reagirati, zato pa so se kasneje na seji izvršnega odbora dogovorili za aktivnosti, s katerimi si bodo prizadevali zaščititi integriteto sindikata in njegovih predstavnikov. Na seji so ugotovili, da je do poskusov pritiskov in šikaniranja sindikalnih zaupnikov v Nafti prihajalo tudi v preteklosti. Zato se bodo takšnim poskusom v bodoče toliko bolj odločno uprli z vsemi sredstvi, ki jih imajo sindikati na razpolago v pravni državi.

Sekretarka krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenka Bobovec je skladno z odločitvami Naftinih sindikalistov predsednika uprave in nadzorni svet Naftne ter oba lastnika podjetja že pisno opozorila, da je takšna praksa nedopustna v socialnem dialogu.

T. K.

AZBEST UBIJA ZAHRBTNO

Zaradi azbesta umirajo tudi člani družin delavcev

Konvencija št. 162 Mednarodne organizacije za delo iz leta 1986 o varni uporabi azbesta, ki jo je Slovenija ratificirala, določa, da mora delodajalec delavcem, katerih obleka se pri delu onesnaži z azbestom, zagotoviti delovno obleko, ki se ne sme nositi izven delovnega mesta. Te obleke delavci ne bi smeli nositi v pranje domov. Država, ki je konvencijo ratificirala, je celo dolžna prepovedati odnašanje takšne delovne obleke izven delovnega mesta in določiti varen način njenega čiščenja, da se pri tem prepreči sproščanje azbestnega prahu v zrak. Delodajalec pa je tisti, ki mora v skladu s temi predpisi zagotoviti varno čiščenje te delovne obleke.

Dokazano je namreč, da soproge, ki doma perejo delovno obleko delavcev, ki delajo v azbestni proizvodnji, pogosto obolevajo in umirajo zaradi azbestnih bolezni. Pa čeprav same v azbestni proizvodnji neposredno nikoli niso delale!

Slovenija še nima pravilnika o delovni obleki delavcev, ki delajo v azbestni proizvodnji. Marsikje slovenske soproge še perejo možovo delovno obleko, posuto z nevidnim azbestnim prahom!

Lučka Böhm

Vir: Mednarodni posvet o zmanjšanju posledic izpostavljenosti azbestu, Nova Gorica, 9. novembra 2000

Delavci Aerodroma Maribor so že od septembra brez plač

Položaj delavcev Aerodroma Maribor, ki po več letih neurejenih statusnih vprašanj še vedno preživlja gospodarsko in likvidnostno krizo, se je zopet izjemno zaostrial. Blizu 50 delavcev je za februar, marec in april prejelo minimalne plače, od takrat naprej pa prejemajo plače po kolektivni pogodbi, vendar so zadnje, za mesec september, dobili 23. oktobra. Poleg tega jim podjetje dolguje še približno polovico regresa za lanski dopust, ves letošnji regres in odpravnine. "Kako se tik pred novoletnimi prazniki počutijo delavci, ki so zadnjo plačo dobili za mesec september, verjetno ni treba posebej pojasnjevati," pravi predsednik sindikata delavcev prometa in zvez v podjetju Božo Dobršek. Še posebej težko je tistim, kjer sta oba zakonca zaposlena v Aerodromu Maribor ali pa je eden brezposeln.

Delavci so doslej pokazali ve-

liko potrpežljivosti za reševanje neurejenih statusnih razmer na Aerodromu, za katere niso sami popolnoma nič krivi in odgovorni, a tako ne morejo več naprej. Zato je stavekovi odbor pred kratkim zahteval, naj pristojni uredijo položaj delavcev ali pa vodstvo letališča odstopi in letališče zapre. Ne nazadnje je delovna letališča v takšnih razmerah, ko se podjetje nenehno srečuje z likvidnostmi težavami, lahko nevarno tako za potnike kot za zaposlene. Še prej kot zaposleni so izgubili potrpljenje člani skupščine podjetja. Ti so pred časom odstopili, saj sklepi, ki so jih sprejeli na poletni seji, niso bili uresničeni.

Delavci letališča zdaj zahtevajo izplačilo neizplačanih plač, izplačilo razlike od minimalne plače do plače po kolektivni pogodbi za mesec februar, marec in april, izplačilo lanskoletnega in letošnjega regresa ter izplačilo odpravnin. Vodstvo

Božo Dobršek: Če pristojni ne morejo zagotoviti, da bo Aerodrom Maribor zaposlenim izplačeval plače in druge prejemke, je bolje, da vodstvo podjetja odstopi, letališče pa zaprejo zaradi tehničnih razlogov.

podjetja so postavili rok za uresničitev stavekovnih zahtev do začeta tega tedna, vendar so se kasneje odločili, da bodo počakali še na sejo nadzornega sveta Aerodroma Maribor. Če tudi po njej stavekovne zahteve ne bodo uresničene, bodo zaposleni zahtevali zaprtje letališča zaradi tehničnih razlogov, saj je oprema že zastarela. Delavci menijo, da bi moralo vodstvo Aerodroma v tem primeru odstopiti, delavce pa bi morali poslati domov na čakanje.

Agonija Aerodroma Maribor je čedalje hujša, ker ni rešeno vprašanje lastništva med občinami Hoče-Slivnica, kjer je letališče, mestno občino Maribor in občino Miklavž na Dravskem polju. Poleg tega pa Aerodrom tudi nima dovolj prometa, saj nima niti ene redne letalske linije. Tisto – od Maribora do Münchna in nazaj – ki so jo uvedli spomladi, so poleti ukinili, saj zanjo ni bilo dovolj pot-

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Zdravniško potrdilo in delo prek polnega delovnega časa

Vprašanje: V našem podjetju je velika potreba po nadurnem delu oziroma po prerazporejanju delovnega časa. Kadar je potreba po dodatnem delu velika, je več tudi bolezenskih izostankov z dela. Delavke imajo namreč zaradi prisilne drže pri delu težave s hrbtenico. Da bi se izognile nadurnemu delu, ki ga dejansko težko opravljajo, so si v letošnjem letu priskrbele spričevala zdravnikov specialistov, da zanje delo prek rednega delovnega časa ni priporočljivo. Uprava podjetja pa je disciplinski komisiji prijavila ne le tiste delavke, ki nadur niso hotele delati, ker so menile, da gre vse skupaj preko razumnih meja, ampak tudi, ki so imele omenjena spričevala zdravnikov specialistov. Uprava jih je disciplinski komisiji prijavila z razlago, da so izostale z dela prek polnega delovnega časa. Znano nam je, da tudi sodna praksa upošteva zgolj mnenja invalidskih komisij, ne pa tudi zdravniških spričeval.

Delavke pa so dobile Varnostno knjižico, ki jim je bila razdeljena v okviru projekta PHARE "Razvoj slovenskega sistema varnosti in zdravja pri delu", v kateri piše, da ima delavec pravico odkloniti delo prek polnega delovnega časa ali pa delo ponoči, če bi to v skladu z mnenjem pooblaščenega zdravnika utegnili poslabšati njegovo zdravstveno stanje. Ali ta knjižica zavaja?

Odgovor: Ne. Novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/1999), s katerega določbami morajo de-

lodajalci urediti varnost in zdravje pri delu najkasneje do 28. julija 2001, dejansko v 3. odstavku 33. člena določa: "Delavec ima pravico odkloniti delo v primeru, da dela več kot polni delovni čas oziroma ponoči, če bi mu v skladu z mnenjem pooblaščenega zdravnika takšno delo poslabšalo zdravstveno stanje." V 4. odstavku istega člena pa še med drugim piše: "V primeru, da delodajalec ne ravna v skladu z mnenjem pooblaščenega zdravnika, lahko delavec zahteva posredovanje inšpekcije dela ter o tem obvesti svet delavcev ali delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu."

Zakon v 3., 20. in 21. členu določa, kdo je pooblaščen zdravnik, katerega mnenje o škodljivosti nadurnega dela za zdravje delavca delodajalec mora upoštevati. Pooblaščen zdravnik je le tisti zdravnik specialist s področja medicine dela, ki mu delodajalec poveri opravljanje strokovnih nalog zdravstvenega varstva pri delu. Te naloge pa lahko opravlja le javni zdravstveni zavod oziroma pravna ali fizična oseba s koncesijo za opravljanje te dejav-

nosti v mreži zdravstvene službe. Gre za naloge preprečevanja zdravstvenih okvar, zdravstvenih vzgoje delavcev, proučevanja vzrokov bolevanja, prve pomoči, opravljanja preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev, ugotavljanja vzrokov invalidnosti itd. Pooblaščen zdravnik sme izvajati tudi zdravstveno varstvo poklicno obolenih delavcev.

Osebnimi izbrani zdravnik delavke in zdravnik specialist torej ne moreta veljati za pooblaščenega zdravnika in zato njenega mnenja delodajalec ni dolžan upoštevati. Prepričana pa sem, da bi pooblaščen zdravnik zelo resno pretehtal mnenje zdravnika specialista, da nadurno delo poslabša zdravstveno stanje delavki poslabša zdravstveno stanje, če bi mu ga delavka posredovala. Delavke imajo namreč v skladu z 2. odstavkom 32. člena zakona pravico in dolžnost dati pooblaščenemu zdravniku predloge, pripombe in obvestila o vprašanih varnosti in zdravju pri delu. Kdo in kje je pooblaščen zdravnik konkretnega delodajalca, pa verjetno ne bo težko odkriti.

nikov. Res pa je, da je letalski prevoznik zaradi svojih obveznosti na drugih linijah zagotovil letalo za polete od Maribora do prestolnice Bavarske v popolnoma neprimernem času, saj je letalo iz Maribora poletelo v München okoli poldneva, v meso ob Dravi pa se je vračalo zgodaj popoldne. Zato so poslovneži iz Štajerske, Pomurja in Koroške, ki morajo biti pri svojih partnerjih v Nemčiji od jutra do večera, tja potovali s svojimi avtomobili.

Zanimivo je, da je država v zadnjih letih mariborsko letališče temeljito obnovila. Letališče naj bi uporabljali tudi za vojaške potrebe. Vprašanje pa je, kdo bo letališko dejavnost čez čas opravljal oziroma kdo bo za njo od države dobil koncesijo. Ali podjetje Aerodrom Maribor, za rešitev katerega se njegovi lastniki nikakor ne morejo sporazumeti, ali kakšen nov koncesionar. Nekateri vidijo rešitev v najetju hipotekarnega kredita, s katerim bi Aerodrom Maribor poravnal obveznosti do delavcev in izvedel postopek prisilne poravnave. Vprašanje pa je, kako se bodo na ta predlog odzvali lastniki.

Delavci Aerodroma Maribor so nedvomno žrtve neurejenega statusa letališča. Zato ni čudno, da so med stavkovne zahteve zapisali zahtevo po ureditvi statusa družbe in njihove perspektive. Morda bo to dovolj resno opozorilo, da bodo vodilni v treh občinah, ki so nastale iz nekdanje skupne mestne občine Maribor, vendarle našli rešitev.

T. K.

Povišanje premij prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica bo s 1. januarjem 2001 za 9,2 odstotka oziroma za povprečno 274 tolarjev povišala premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja. Vzajemna opozarja, da je od letošnjega junija že skoraj milijon zavarovancev izkoristilo možnost znižanja premije za višino davka na promet od zavarovalnih poslov, ker so se odločili za preoblikovanje zavarovanj za doplačila in podaljšali zavarovalno obdobje na najmanj 10 let. Vsem tem se bodo premije dejansko povišale le za 2,5 odstotka oziroma v povprečju za 80 tolarjev. Napovedano povišanje premij je posledica letošnje skokovite rasti cen zdravstvenih storitev. Samo zaradi novembrskega povečanja plač zdravstvenega osebja so se cene zdravstvenih storitev namreč povišale kar za petino.

Več kot 300.000 zavarovancev bo v okviru krovne pogodbe med Vzajemno in Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije od 1. januarja 2001 plačevalo premijo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje za doplačila k ceni zdravstvenih storitev po 3.250 tolarjev mesečno. Tisti, ki se še niso odločili za preoblikovanje zavarovanj, pa bodo plačevali po 3.461 tolarjev mesečno. Toda tudi ti lahko vsak trenutek preuredijo svoja zavarovanja na poslovnih enotah Vzajemne.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica je letošnjega novembra zaokrožila prvo leto svojega samostojnega poslovanja. Po letu dni se lahko pohvali z 0,5-odstotnim porastom zavarovancev za doplačila in kar s 30-odstotnim porastom zavarovanj "tujina z medicinsko asistenco". Z dobrim obvladovanjem škod in nadzorovanjem obratovalnih stroškov bo Vzajemna oblikovala konec leta 1,8 milijarde tolarjev izravnalnih in matematičnih rezervacij, ves dobiček pa skladno z usmeritvami po dolgoročni finančni trdnosti, moči in stabilnosti razporedila za oblikovanje varnostnih rezerv zavarovalnice.

Lučka Böhm

Anton Bensa je kriv

V Novi Delavski enotnosti št. 41/1999 smo poročali, da je Anton Bensa, bivši direktor Gradbenika, 16. novembra 1999 fizično grozil Zdenki Bobovec, sekretarki v območni organizaciji ZSSS Pomurje.

Kot je v sodbi K 137/99-16 ugotovilo Okrajno sodišče v Lendavi, ji je rekel: "Zgajal te bom kot mačko." Poleg tega je s tem namenom vstal s stola in začel z rokami mahati proti njej ter jo tako prestrašil. Sodišče je menilo, da je obdolženi to storil naklepno. Le pogojno kazen pa je izreklo, ker Bensa predhodno ni bil kaznovan. Zagrožena kazen naj bi nanj vplivala tako, da v bodoče ne bi več tako ravnal. Obtoženi je 18. novembra lani Bobovčevi tudi napisal pismo in se ji opravičil za neprimerno obnašanje.

Po mnenju sodišča je Bensa s tem storil kaznivo dejanje ogrožanja varnosti po 1. odstavku 145. člena kazenskega zakonika in ga je za to pogojno obsodilo na dva meseca in petnajst dni zapor. Ta kazen pa ne bo izrečena, če v letu dni ne bo naredil novega kaznivega dejanja. Kazen še ni pravomočna, saj se je na sodbo mogoče pritožiti na Višje sodišče v Mariboru.

Iz našega članka, objavljenega 18. novembra 1999, navajamo: "Vzrok Bensove jeze je bilo to, da je Zdenka Bobovec javnost obvestila, da je nadzorni svet Gradbenika Bensi priznal dva milijona terjatev. V zameno zanjo je Bensa dobil garsonjero. Bobovčeva je javnost tudi obvestila, da imajo terjatve do gradbenega podjetja tudi delavci, vendar nadzorni svet o njih ni odločal. Bobovčeva se je kričanja nenapovedanega obiskovalca ustrašila, bala se je tudi fizičnega napada. Dogodek je prijavila policiji, obiskala je tudi osebnega zdravnika."

F. K.

Srečanje članov sindikata Pošte Slovenije, poslovne enote Murska Sobota

Člani sindikata Pošte, Poslovne enote Murska Sobota so se pred dnevi zbrali na tradicionalnem prednovoletnem srečanju. Pridružili so se jim tudi Cvetka Gliha, sekretarka Sindikata delavcev prometa Slovenije, Hedvika Možina, predsednica sindikata pošte Slovenije, Zdenka Bobovec, sekretarka območnega odbora sindikata za Pomurje in Janez Pernek, direktor Pošte Slovenije Poslovne enote Murska Sobota. Predsednica sindikata poslovne enote je v priložnostnem govoru ocenila, da je bilo delo sindikata v preteklem obdobju uspešno in članom zaželela uspešno delo in zadovoljstvo tudi v novem letu.

B. H.

"Smo najmočnejša organizacija v ZSSS"

V zvezi z vsebino tega članka, v katerem je tudi kritika naše organizacije, zahtevamo nekaj pojasnil in odgovorov na več naših vprašanj.

Sedež območne organizacije SKEI smo s Kopitarjeve ulice preselili na Dalmatinovo zaradi projekta ZSSS o delitvi sindikalnega premoženja. Na seji izvršnega odbora 5. februarja 1998 smo ugotovili, da območna organizacija ZSSS Ljubljana in okolica prikriva pomembne podatke in dogodke. Ker smo na izvršnem odboru ocenjevali,

da nas je partner želel preslepiti in da je zlorabil pooblastila, smo zahtevali odgovore na več vprašanj, ki jih nismo nikoli dobili.

Sprašujemo: kdo je odločal o prodaji poslovnih prostorov v Litiji in kako je bila odločitev sprejeta; kakšen je bil način prodaje in uradne cenvite prostorov na Kopitarjevi ulici 4 v Ljubljani; kdo upravlja s kupnino; kako se uporablja najemnina; pod kakšnimi pogoji so bili kupljeni poslovni prostori na Parmovi ulici 51, koliko denarja je v stanovanjskem skladu in sklada skupne porabe ter kako se uporablja, kolikšni so prihodki novoletnih prireditev in praznovanj na Rožniku.

Ko bomo te odgovore prejeli, bomo z njimi seznanili svoje članstvo.

Valter Zavec,
sekretar območne organizacije SKEI Ljubljana in okolica

Humoreska

"Madonca, ta teden pa so v naših ministrstvih tekle primopredaje kot po tekočem traku," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. "Stari ministri so izginili iz javnosti tako rekoč čez noč, v njihovih foteljih pa že sedijo novi!"

"Kaj se je zgodilo? Kdo je izginil? Kdo se je predal?" je razburjeno in prestrašeno povprašala praktikantka Suzana.

"Suzana, le pomiri se. Nihče se ni predal, le stari in novi ministri so opravili primopredajo," ji je pojasnil Vili.

"Razumem. Pri italijanščini smo se učili, da besedica primo pomeni prvi. Torej gre pri primopredaji za to, da se prvi preda drugemu, ali ne!?" je dejala Suzana. "Kdo se je torej v tem našem primeru prvi predal in komu?"

"Ne, ne, ne, Suzana!" je vzkliknil Vili. "Pri primopredaji ne gre za to, da bi se stari ministri predal novemu."

Iz dnevnika delavca Jožeta

Primopredaja

"Pa se menda ja ne preda ljudstvu!?" je zgroženo vzkliknila Suzana. "To bi se lahko za marsikaterega starega ministra slabo končalo."

"Ne, ne, ne, Suzana!" jo je prekinil Vili. "Pravim ti, da pri primopredaji ne gre za nikakršno predajo, temveč za to, da stari ministri predajo delo novim! Zdaj razumeš?"

"Hm, da in ne!" je skomignila z rameni Suzana. "Razumem, da ob primopredaji en minister preda drugemu svoje delo. Ker ne vem, kaj so stari ministri delali, pa še vedno ne vem, kaj so predali tistim, ki so jih na ministrskih stolčkih nasledili."

"To imaš po svoje prav," je začel mencati Vili. "No, kaj so delali stari ministri?" je vrtala naprej praktikantka Suzana, ki so ji v šoli naročili, da se mora v času prakse čim več naučiti in zvedeti čim več novega.

"To je težko reči" je izdaval Vili.

"Zakaj težko?" se je razburil Rudi. "Delali so same probleme!"

"Kako je zdaj s to rečjo? So delali težko ali so delali same probleme!" je vrtala naprej Suzana.

"Delali so težke probleme ..." smo odgovorili vsi v en glas.

"In kaj bodo delali novi ministri," je zanimalo Suzano.

"Tudi to je težko reči ..." je odvrnil Vili.

"Zakaj težko! Če so stari ministri delali probleme, so svojim naslednikom predali probleme," je logično razmišljala Suzana. "Potemtakem bodo novi ministri še naprej delali probleme!"

"Delno imaš prav, delno pa tudi ne," je prikimal in odkimal z glavo Vili. "To, kar bodo delali ministri, ni lahko povedati."

"Kaj pa sami pravijo, da bodo počeli?" je zanimalo Suzano.

"Saj ravno za to gre," je dejal Vili. "Stvari niso preproste. Pravijo, da bodo uresničili tiste zastavljene in večkrat javno izražene cilje, za katere

bodo dozoreli vsi potrebni pogoji, vendar samo pod pogojem, če bodo takšne mednarodne okoliščine, ki ne bodo negativno vplivale na začrtano pot, ki je jasna in natančno določena, zlasti z vidika naših nalog, ki jih je država in z njo vsa družba prevzela v procesu vključevanja v Evropsko unijo, kar je eden od temeljnih ciljev sedanje vladne politike, brez katerega si ni moč zamisliti gospodarskega in družbenega razvoja v pogojih globalizacije, če naj ..."

"Nehaj!" je zakričala kuharica Špela. "Ali nam želiš zares zagreniti dan! Ali ni dovolj, da moramo takšno nakladanje poslušati vsak večer po televizijskem dnevniku?"

"Lepo te prosim, Špela, kako pa naj naši praktikantki Suzani drugače pojasnim, kaj bodo naši ministri delali," se je branil Vili. "Poglej, Suzana, s koalicijsko pogodbo so se novi ministri zavezali, da bodo sprejeli tak zakon o delovnih razmerjih, ki bo ob upoštevanju zahtev po realni rasti plač izhajal iz potreb po večji konkurenčnosti našega gospodarstva v luči zahtev Evropske unije po uravnoveženi uvozno-izvozni bilanci kot sestavini razvojno naravnane strategije gospodarskega in družbenega razvoja s poudarkom na stabilizaciji temeljev makroekonomske politike, ki se odražajo najbolj v stabilnem tečaju tolarja, v preprečevanju inflacijskih in deflacijskih odmikov, v uravnoveženem proračunu, v trajnostnem razvoju in okoljski politiki, ki je naravnana ..."

"Vili! Nehaj!" je tokrat že skoraj zavreščala Špela. "Ali bi rad otroku že pri teh letih pokvaril živce in uničil zdravje!"

"Špela, saj veš, da nimam nobenih slabih namenov. Še najmanj pa, da bi Suzani uničil živce!" je s sklonjeno glavo dejal Vili. "Jaz ji samo pojasnjujem, kaj bodo, kakor sami pravijo, delali novi ministri. Potem pa naj sama presodi, ali ne!?"

"Karkoli že bodo počeli, jaz bi jih pri tem z veseljem zamenjal, če bi kadarkoli potrebovali kakšno pomoč," se je zarežal Rudi. "Dela, ki ga pri nas opravljajo ministri, bi se hitro priučil, ha, ha, ha ..."

"Kaj bi torej počel, če bi zamenjal kakšnega ministra?" je zvedavo povprašala Suzana.

"I, kaj? Ves ljubi dan bi se s šoferjem prevažal po naši mali deželici na južni strani Alp, za nameček pa bi se v vsaki občini pustil še pošteno pogostiti, kot se za ministra spodobi," je veselo dejal Rudi in se pogladil po trebuhu. "Še lepše pa bi mi bilo, ko bi dobil ministrsko plačico, saj minister v enem mesecu zasluži več kot jaz v vsem letu. Zato ne bi imel nič proti, če bi se tudi zame kdaj našla kakšna primerna primopredaja."

"Rudi, pozabi na primopredajo!" je vzkliknil Vili. "Delavci moramo biti zadovoljni, če dobimo delo. Primopredaje pa so za tiste, ki za velik denar nič pametnega ne počnejo, pa še to si kar naprej primopredajajo eden drugemu."

"No, zdaj pa končno razumem, zakaj gre pri teh primopredajah!" je veselo vzkliknila Suzana. "Kdor zna pridno delati, dobi delo. Tisti, ki niso za nobeno pravo delo, pa si primopredajajo nekaj, za kar pravzaprav nihče ne ve natančno, kaj je. Očitno pa je sladko, mikavno, vabljivo in dobro plačano, le tega, čemu koristi, nihče ne ve natanko, ali ne!?"

Lažnivec

"Moj novi fant je čisto nor name. Rekel mi je, da sem najlepša v podjetju."

"Očitno nisi naletela na pravega."

"Zakaj ne?"

"Ker je velik lažnivec!"

Najbolj debela in najbolj tenka knjiga

"Katera knjiga v vaši knjigarni je najbolj debela?"

"Vse, kar ženske vedo o moških!"

"Katera pa najbolj tenka?"

"Vse, kar moški vedo o ženskah!"

Dober fant

"Neverjetno, kako si se spremeni: nehal si pohajkovati po gostilnah in igralnicah, pa tudi v službi si zopet resno poprijel za delo. Le kdo te je zopet spravil na pravo pot?"

"Anica!"

"Ali se nameravaš poročiti z njo?"

"Kje pa, zdaj sem predober zanjo!"

Kazen za srečo

"Joj, kako srečni so Arabci, ker imajo lahko štiri žene!"

"Ti pa si zares pravi butec!"

"Zakaj? Ali ni lepo imeti okoli sebe štiri lepe ženske!"

"Na štiri tašče pa si kar pozabil!"

Varen seks

"Ali seksaš varno?"

"Seveda, saj je žena že ves teden na službenem potovanju!"

Sekret

"Oprostite, prosim, kje pa je v parlamentu sekret?"

"Tukaj ga ne potrebujejo! Tukaj serjejo kar eden po drugem!"

Kdaj je dovolj?

"Draga, ali si me začela varati, ker me imaš dovolj?"

"Ne, ne! Varam te zaradi tega, ker od tebe nimam dovolj!"

Ribe

"Dragi, danes pa imava ves dan zase!"

"Že, že, kje pa je tvoj mož?"

"Šel je loviti ribe!"

"Čudovito! Zagotovo bo tam ves dan!"

"Zagotovo! Kaj pa si ti rekel ženi?"

"Da grem na ribolov!"

Zakon

"Ljuba hči, kakšen je tvoj zakon?"

"Marksističen!"

"Ne razumem, o čem govoriš, hčerka moja!"

"Pred poroko sem dodobra preštudirala kapital bodočega moža!"

Violina

"Ali raje poslušate violino ali klavir?"

"Bolj mi je pri srcu violina?"

"Ali ste komponist?"

"Ne, ne, samo izvošček sem, ki večkrat seli klavirje in violine!"

Sorazmerno ugodno gospodarsko leto

Urad za makroekonomske raziskave in razvoj ugodno ocenjuje letošnja gospodarska gibanja, sviri pa pred prevelikimi javnofinančnimi izdatki v prihodnje

Urad Republike Slovenije je izdelal svojo redno jesensko oceno gospodarskih gibanj v tem letu, iz katere je razvidno, da spomladi postavljene ocene o gospodarskih gibanjih v glavnem držijo, le vzroki zanje so drugi: letos je na gospodarsko rast Slovenije najbolj vplivalo povečano tuje in ne domače povpraševanje, ki se je zmanjšalo. Gospodarska rast bo letos 4,25-odstotna, torej nižja od lanske, ki je bila 5-odstotna, in tudi nižja od spomladi napovedane 4,75-odstotne rasti. Kljub temu in nekaterim slabostim, denimo prevelikemu trošenju, je splošna ocena letošnjih gospodarskih gibanj pozitivna. Vendar na Uradu za makroekonomske raziskave in razvoj (UMAR) priporočajo zlasti zelo racionalno trošenje v prihodnje, da se ne bi že načeta temeljna makroekonomska razmerja povsem podrla. Pravzaprav bi morali odnos med rastjo plač in produktivnosti ter razmerje med javnofinančnim primanjkljajem in bruto domačim proizvodom spraviti na raven, ki je nekoč že bila dosežena, meni namestnik direktorja urada dr. Janez Šušteršič.

Za letošnjo gospodarsko rast je zaslužno predvsem precej večje tuje povpraševanje, to v naših največjih trgovinskih partnericah, Nemčiji, Italiji, Avstriji in tudi Hrvaški. Seveda ima vsak kovanec dve strani in druga, temnejša plat visoke menjave s tujino so vpliv visokih cen nafte, višje inflacije v tujini in ohranjanje visokega primanjkljaja tekoče plačilne bilance ter zmanjševanje domače kupne moči. Domače povpraševanje je zaradi tega letos raslo le s 3,8-odstotno realno stopnjo, lani pa po stopnji 6,6 odstotka, medtem ko je tuje povpraševanje letos doseglo 8,7-odstotno realno rast, lani pa komaj 1,7-odstotno. Domače povpraševanje je letos upadlo, zasebna potrošnja bo denimo od lanske realno večja za 1,4 odstotka, državna pa za 2,1 odstotka. Prebivalstvo je letos obremenjeno z odplačevanjem lani najetih posojil in lizingov, zaradi višjih obrestnih mer pa je spodbu-

jeno tudi k večjemu varčevanju. Na gospodarsko rast pa je slabo vplivalo tudi poslabšanje pogojev menjave, zlasti v drugi polovici leta.

Po drugi strani pa se letos lahko pohvalimo z visoko, 5-odstotno rastjo dodane vrednosti, katere vzrok so visoko izvozno povpraševanje v predelovalnih in nekaterih storitvenih dejavnostih, ugodna turistična sezona in nadaljevanje ugodne konjunktore v gradbeništvu. Dobro poslovno leto so letos imele tudi dejavnosti s področja financ (vpliv rasti inflacije) in pa nekatere, ki jih je spodbudila sprememba davčnega sistema, denimo gostinstvo.

Po oceni UMAR sta se letos izboljšali cenovna in stroškovna konkurenčnost predelovalnih podjetij, po eni strani zaradi padanja vrednosti tolarja, po drugi pa zaradi visoke produktivnosti dela. Padec relativnih stroškov dela na enoto proizvoda v košari valut bo letos tako 2,5-odstoten.

Izvoz blaga bo letos verjetno presegel 9-odstotno stopnjo realne rasti (lani le 2,7 odstotka), rast uvoza pa bo s 5,1 odstotka precej nižja od lanske 8,8-odstotne rasti. Kljub temu pa saldo trgovinske bilance v primerjavi s preteklim letom ne bo bistveno boljši, saj izvozne cene v dolarjih hitreje upadajo kot uvozne. Primanjkljaj bo še vedno presegal 700 milijonov dolarjev, kar predstavlja približno 4 odstotke bruto domačega proizvoda.

Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance se financira pretežno z zadolžitvami v tujini, tako da se je letos nadaljevalo zmanjševanje pokritosti zunanega dolga z deviznimi rezervami. Lani smo z deviznimi rezervami pokrili 74,7 odstotka tega dolga, letos v prvih osmih mesecih pa le še 69 odstotkov. Če se bo pokrivanje dolga z zadolževanjem v tujini nadaljevalo v prihodnje, se postavlja pod vprašaj njegova vzdržnost za Slovenijo. Pri reševanju tega problema bi zelo pomagalo večje odpiranje države tujemu kapitalu, zlasti neposrednim naložbam, menijo v UMAR. Letošnja sorazmerno visoka inflacija, UMAR napoveduje 8,9-odstotno povprečno letno stopnjo, je deloma rezultat uvedbe davka na dodano vrednost lani, deloma pa visokih cen nafte in drugih primarnih surovin ter tečaja dolarja. Ker se je dvig

cen nafte prenašal tudi na cene drugih izdelkov, v prihodnjem letu ni mogoče pričakovati kakšnega pomembnejšega znižanja povprečne stopnje rasti inflacije. Morda za kako točko, meni Janez Šušteršič.

Letos so se nadaljevala pozitivna gibanja na področju zaposlenosti prebivalstva. Zlasti v storitvenih dejavnostih je bilo opaziti precejšnje naraščanje zaposlovanja, zaposlovanje pa se je povečalo tudi v predelovalnih dejavnostih. Stopnja registrirane nezaposlenosti bo letos po oceni UMAR znašala 11,7 odstotka in bo za pol odstotne točke nižja od lanske, vendar pa bo glavni vzrok za to še vedno – brisanje ljudi iz evidence registrirane nezaposlenosti. Za približno toliko bo nižja tudi stopnja anketne brezposelnosti (7,2 odstotka).

Ob koncu vsakoletnega jesenskega poročila je UMAR ponavadi dodal še oceno prihodnjih gospodarskih gibanj. Letos tega ni storil in Janez Šušteršič je to pojasnil s preveč neznankami, od katerih so odvisna prihodnja gospodarska gibanja. Vse je odvisno od ukrepov vlade in na UMAR so se tokrat omejili na opis šibkih točk oziroma tveganj, ki prežijo na gospodarsko politiko.

Ključni bodo ustrezni in pravočasni ukrepi vlade na področju dohodkovne in javnofinančne politike. Javnofinančni primanjkljaj bo treba z ukrepi na strani odhodkov in prihodkov počasi spraviti na raven, že doseženo v preteklih letih, se pravi v okvir enega odstotka bruto domačega proizvoda. Zaradi pritiska mehanizma usklajevanja plač z inflacijo in pokojnin z rastjo plač na javnofinančne izdatke bi bilo treba še letos postaviti okvirne pogoje dohodkovne politike za prihodnje obdobje. V proračunu za prihodnje leto bi bilo zato treba tudi zmanjšati odhodke, prihodki proračuna pa se ne bi smeli zmanjševati, tako kot so se denimo letos.

Plače bo treba ohranjati v primernem razmerju do rasti produktivnosti, da je ne bi presegle. Le ob ohranitvi makroekonomskih ravnovesij se bo realna rast bruto domačega proizvoda lahko spet povečala, in ker je pričakovati tudi nadaljevanje ugodnega tujega povpraševanja in okrepitev domačega, bi to dobro vplivalo tudi na rast zaposlovanja. Navsezadnje pa tudi na plače.

B. R.

NAJ SE VE ...

Srednja višina tipkovnice računalnika ne sme presegati 3 cm. Tipkovnica mora biti ergonomsko nagnjena ter prosto gibljiva po delovni površini. Dolžina kabla ne sme omejevati možnost njenega premikanja. Pred tipkami na mizi oziroma delovni površini mora biti najmanj 10 cm proste površine za oporo rok delavca. Tipkovnica mora biti svetla, a brez leska. Tipke morajo ustrezati ergonomskim zahtevam. Simboli na tipkah morajo biti jasno označeni in zlahka čitljivi.

Vir: Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu s slikovnim zaslonom (Uradni list RS, št. 30/2000), s katero zahtevami morajo delodajalci najkasneje do 20. aprila 2002 uskladiti delovna mesta, ki so do 31. 12. 2000 že obstajala. Delovna mesta, nastala po 1. 1. 2001, pa morajo pravilnik izpolnjevati takoj.

SLOVENIJA V EVROPSKI UNIJI

Vse kar mora vedeti Slovenec – jutrišnji državljan EU

Koliko uradnikov zaposluje Evropska komisija?

Odgovor: Evropska komisija (angleško European Commission) je izvršilni organ Evropske unije in od držav članic neodvisni strokovni organ z možnostjo zakonodajne pobude. Sestavlja jo 20 komisarjev. Pet držav članic imenuje po dva komisarja, druge pa po enega. Delo Komisije vodi predsednik. Za Komisijo delajo več kot 10.000 uradnikov, ki so glede na področja dela organizirani v 19 generalnih direktoriatov. Za Komisijo delajo še generalni sekretariat, pravna služba, informativna služba, statistični urad itd. Sedež Evropske komisije je v Bruslju.

Vir: publikacija Slovenija v Evropski uniji, Urad vlade za informiranje, avgust 2000

	LESENA POSODA ZA KRMLJENJE	ZNAČILNOST AVTOHTONEGA	LEVI PRITOK LABE V NEMČIJI	ALOJZ REBULA	Nova Delavska enotnost	BUKOV PLOD	PIVSKI VZKLIK
NAUK V ŽIDOVSKI RELIGIJI					ŽITNIK EDO		
SPLETKAR, ROVAR (zastarelo)					STRMINA (redko)		
GRŠKO MESTO V EPIRU				GALERIJA V LJUBLJANI			
STROK ZA BIOLOGIJO				GRŠKA MITOLOŠKA GORSKA VILA		ZAKOVICA (pogovorno)	STROKOVNJAK ZA ENOLOGIJO
CENTRALNO UPRAVLJANJE							

Avtor: Rudi Murn	KONFLIKT	VERSKI GOREČNEŽ TIKOV LES				EBENOVEC														
ROMAN TONETA SVETINE						DOSTAVNI AVTOMOBIL														
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (Brad)																				
MEŤULJ Z "OČEZCI NA KRILIH"																				
PRISTAŠ ROJALIZMA																				
Nagrada križanka št. 44	MAJHEN VOL																			
MANJŠA PTICA PEVKA	MODEREN PLES																			
VLADAR KNEZEVINE																				
NORVEŠKI SLOVNIČAR IN PESNIK																				

MAJHNO KRILLO																				
	PASTIR OVNOV																			
	OČE																			
ALFI NIPIC																				
ALKOHOLNA RAZTOPINA ZDRAVILNIH SNOVI																				
KARENINA																				

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 44 (14. 12. 2000):

- 1: .....
- 2: .....
- 3: .....

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevajte bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do srede, 27. decembra 2000.

Pravilna rešitev gesel iz 42. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. BRITANSKA KOLUMBIJA, 2. VANCOUVER, 3. BALSAM LAKE. Nagrada 5000 tolarjev prejme **Nika Filipič Počkar**, Kregarjeva 1, 8250 Brežice.